

РОБОЧИЙ НАРОД

ROBOTCHYJ NAROD

THE WORKING PEOPLE

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ СОЦІАЛ - ДЕМОКРАТИЇ В КАНАДІ.

№ IX.

С. СУБОТА, 28 ЦВІТНЯ, 1917.

WINNIPEG, MAN.

SATURDAY, APRIL 28th, 1917. No. 16.

VOL. IX.

ХАЙ ЖИЄ ПЕРШИЙ МАЙ!

РОБІТНИЧЕ СВЯТО ПЕРШОГО МАЯ В РОСІЇ.

В Росії готують ся до торжественного святкування Першого Мая. Рада робітничих і салдатських делегатів рішила, що робота в фабриках амуніції має продовжити ся цілий день в неділю, 29-го цвітня, щоби не втратити одного дня роботи, бо першого мая має бути торжественне свято.

НЕСПОКІЙНИЙ РУХ СЕРЕД ЄВРОПЕЙСЬКИХ РОБІТНИКІВ.

Революція на Угорщині. Російська революція робить більше свій вплив на маси робочого люду різних держав в Європі. З Угорщини доносять що там вибухла революція. Столиця Угорщини, Будапешт гвалтують п'ять інших міст на сході ся в стані облоги. Соціалісти домагають ся мира.

Страйки і розрухи в Німеччині.

В Німеччині страйки і розрухи ширять ся далше. В сьмі Берліні застрайкувало понад 250.000 робітників з фабрик амуніції. Телеграми доносять та кож про страйки в Варшаві і Ляйпцигу.

РЕВОЛЮЦІЙНА ДЕМОНСТРАЦІЯ В ШТОКГОЛЬМІ.

В столиці Швеції Штокгольмі великанська товпа робітників устроїла революційну демонстрацію перед шведським парламентом. В часі демонстрації мало що не прийшло до проливу крові. Робітники кричали: Ми домагаєм ся республіки! Нехай живе революція!

Демонстрацію проводили соціалісти. Поліція приготувала машинні карабіни на всіх стратегічних пунктах. Військо ніжно стереже королівської палати.

Першим результатом революційних демонстрацій вийшло асигноване низкою палатою 115 мільонів кронер (около 29 мільонів доларів) для закупки снарядів.

Доходять також вісти про розрухи в других містах, як в Кальмар, Вестернік. Причиною розрухів являє ся недостача пшениці.

ЗАВОРУШЕННЯ В БОЛГАРІЇ.

Депеша бюро Райтера до головної квартири французького штабу в Сербії доносить, що в кількох містах болгарських міст прийшло до заворушень. В Софії для усмирення демонстрантів ужито німецької кавалерії, котра шабляками розгнала товпу... Болгарське військо відмовило ся в кількох випадках стріляти і розганяти наріз і стало по стороні демонстрантів.

СЕЛЯНИ В РОСІЇ ЗАБИРАЮТЬ СОБІ ЗЕМЛІ.

Російські мужики не хотять жалити поки правительство дасть їм землю але забирають її самі, не ждучи на нічию поміж самі на ухвалені законів від носно сеї справи.

Салдати масово дезертирують і спішають до дому, щоб собі землі захватити. Проміж салдатами ширять ся вісти, що тепер роздають в Росії землю і тільки той її дістане, хто по нині тепер згодиться ся.

Тому вони покидають боевий фронт і вертають до дому за землею. Притім вони обіцяють вернути назад на своє місце на фронті. Військові влади мають з ними серйозний клопіт.

УКРАЇНСЬКА МОВА В ШКОЛАХ І УНІВЕРСИТЕТАХ НА РОСІЙСЬКІЙ УКРАЇНІ.

З ПЕТРОГРАДУ ТЕЛЕГРАФУЮТЬ НЮ-Йоркським ГАЗЕТАМ ПРО ВВЕДЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В УСІХ ЗВИЧАЙНИХ ШКОЛАХ НА РОСІЙСЬКІЙ УКРАЇНІ І ЩО ПРОФЕСОРИ ЧИТАЮТЬ ЛЕКЦІЇ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ В УСІХ УНІВЕРСИТЕТАХ, РОСПОЛОЖЕНИХ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ.

РАДА САЛДАТСЬКИХ І РОБІТНИЧИХ ПОСЛІВ УСТАНОВИЛА КОНТРОЛЬ НАД ТИМЧАСОВИМ ПРАВИТЕЛЬСТВОМ РОСІЇ.

Рада Робітничих і Салдатських Послів одностайно прийняла наступуючу резолюцію, внісши послем Стекловим:

"Революційний пролетаріат Росії повинен піддержувати Раду Робітничих і Салдатських Послів, що представляють собою центр, докруги якого гуртують ся всі організовані демократичні сили краю. Тільки революційний пролетаріат, а'єднаний з другими демократичними елементами потратить розторожити контр-революційні темні сили.

Рада уважає konieczністю оновити строгу контролю над тимчасовим правительством.

І Рада уважає konieczністю показувати постійне давлене на тимчасове правительство.

Необхідно негайно виробити шляхи до мира — до мира без анексії, який би обезпечив свободу всім народам.

Рада, не беручи на себе відповідальности за поступоване тимчасового правительства, визнає російський народ піддержувати тимчасове правительство, о скільки воно буде робити все можливе для того аби укріпити за народом здобуті ним права і вольности. Тимчасове правительство повинно відмовити ся від всіляких імперіалістичних забавок.

Російський пролетаріат і другі революційні елементи, що гуртують ся біля Ради Салдатських і Робітничих Послів, будуть ставити енергічно перешкоди тимчасовому правительству, як тільки воно проявить які небудь реакційні поступованія або не схоче признати контролі Ради."

ГОВОРЯТЬ ПРО НЕДАЛЕКИЙ МИР.

В дипломатичних кругах в Вашингтоні ходять чутки, що європейська війна скоро скінчиться ся. Голод в Німеччині і Австрії, ослаблене німецької военной машини, розрухи в Угорщині вяснило німецьким дипломатам, що центральні держави не діють ся побіди.

Є навіть вісти, що німецькі дипломатичні агенти в нейтральних державах вже ведуть переговори про мир. Тіж вісти доносять будьтоби Австрія вже згодилась з Італією на тайне перемирє.

Говорять також дуже багато про розрив жежи Австрією і Німеччиною. Военні знатоки вважають сі вісти за тим більше правдоподібні, що від часу коли на австрійський трон вступив цар Карл, австрійські війська ані разу не робили наступу, лише обмежались до оборонних военних операцій.

Звертає на себе увагу і та обставина, що італійське прави-

Святковане першого мая в Бельгії.

тельство не спішає ся забезпечити собі фінансово поміч Злуч. Держав. Із держав альянтів тільки одна Італія не збирає ся висилати военной місії до Америки.

Про окремих мир і розрив з Німеччиною говорять ся багато також і в Болгарії.

АВСТРИЙСЬКІ МІНІСТРИ ЗНО ВА РЕЗИГНУЮТЬ.

Віденські часописи доносять, що зрезигнував Др. Урбан (поляк) міністер торгівлі і Др. Берірайтер міністер без теки. Причиною їх резигнації має бути тяжка політична атмосфера яка наближаєт ся зі скликанням австр. парламенту в дни 15 мая с. р.

МАКСИМ ГОРЬКИЙ БУДЕ ВИДАВАТИ СОЦІАЛІСТИЧНИЙ ДНЕВНИК.

Максим Горький, звісний російський письменник, заложив соціалістичний дневник в Петрограді. Буде він виходити під назвою "Новая Жизнь".

Тому півтора року назад коли Горький приїхав з заграниці, зачав був видавати місячник "Літопись". В дуже короткій часі ся часопись стала дуже популярною і стала головною свого рода часописею в Росії.

Максим Горький є можливо одним з найбільш видатних соціалістичних діячів в Росії, до якої будуть дописувати кореспонденти з цілого світа.

ХЛІБ В ВІННІПЕГУ ПОДОРОЖІВ.

Бохонєць хліба в Вінніпегу ше перед війною коштував 5 цт., коштує же тепер 8 цт. В других місцевостях Канади ціна на хліб також підскакує.

ТОВ. А. А. ГІПС ВИБРАНИЙ АЛДЕРМАНОМ.

При доповняючих виборах на алдермана до Мійської Ради в 5-ій варді, в Вінніпегу, алдерманом зівстав вибраний тов. А. А. Гіпс. Одержав він 729 голосів, підчас коли його нещасливий противник Ян Новакці дістав лише 415 голосів. Сьвідомі робітники дали належну відпаву безличним політичним агентам, котрі умисно виставили проти соціал-демократичного кандидата кандидатуру богу духа винного Новакко. Українським робітникам з п'ятої варди з окрема належить ся кредит за те, що не дали ся одурити проти-жидівським клічем хуліганів. П. Новакко, якому не помогла ні брехня ні навіть поміч наших капіталістів, повинні ті вибори навчити, що на тім брехливим "Slowiansko-kościelnym anty-żydowskim koniku" далеко не заїдеш. Тепер він може догадаєт ся, що йому треба краще взяти ся до науки азбуки та таблички множення і про "алдерманство" забути.

ТОМАС МУНЕЙ НЕ БУДЕ ПОВШЕНЕНИЙ.

Як відомо нашим читачам, славний робітничий провідник в Каліфорнії Томас Муней зівстав засуджений в Сан-Францісі він кинув бомбу підчас "preparedness" паради 22-го червня минушого року, від котрої згинуло до 40 людей.

Скарги до вишого суду не мали жадного успіху і 17-го мая Т. Муней мали повісити. Хоч невинність Муней в сій справі була очевидна для всіх але смерті його бажали капіталісти, котрим він дав ся в знаки як робітничий провідник. Муней засудили на смерть. Прокуратор домагає ся смертної карі для Т. Муней на підставі зізнань сьвідка Ф. К. Оксмана і хоч всі знали, що Оксман сьвідок підставлений, куплений капіталістами, хоч знав се і суд, але вирок смерті виніс.

І вирок сей глибоко в саме серце вразив каліфорнійських робітників... Вони стали в обороні Муней, вони взяли ся ургувати свого провідника. І на шість се вдало ся. Муней ше не випущений з тюрми, але вже відомо що його не повісять.

Робітники зібрали гроші на ліпших адвокатів і їм удало ся доказати, що сьвідок Оксман,

принявши присягу говорити правду, в дійсности брехав на суді. Удаю ся доказати се без перечних фактами і на підставі сих фактів нині арештували самого Оксмана і посадили в тюрму.

Одинокий сьвідок, що показував на суді проти Муней, обвинувачуєт ся нині в тім, що під присягою на суді говорив неправду, всіж прочі сьвідки доказували, що Муней, навіть не був в тім місті, де вибухла бомба.

З Сан-Франціско пишуть: "нежданно справа Муней повернула ся на луже. Нашого Томаса не повісять".

Тільки з'організованим зусиллям каліфорнійських робітників удало ся видерти з лап смерті славного робітничого провідника.

РОСІЙСЬКІ РЕВОЛЮЦІОНЕРИ ІДУТЬ ДО РОСІЇ ЧЕРЕЗ НІМЕЧЧИНУ.

З Копенгаги доносять, що німецьке правительство дозволило російським революціонерам, які перебували в Швейцарії, переїхати через Німеччину до Росії. В заміну за се рос. правительство приобіцяло випустити на волю кілька німецьких і австр. полонених.

Друга партія рос. революціонерів в числі 15, переїхала через Німеччину з Швейцарії до Росії. Між ними находить ся Натансон, завзятий прихильник мира.

ВОЕННА КОНФЕРЕНЦІЯ В ВАШІНГТОНІ.

Сими днями відбудет ся в Вашингтоні военна конференція всіх альянтів. На конференції сій будуть радити над дальшим провадженням війни та над можливими услівами мира.

Бритійський міністер заграничних справ, Балфор, вже приїхав до Америки і конферне з американськими дипломатами.

В СПРАВІ АРЕШТОВАНИХ РОСІЙСЬКИХ РЕВОЛЮЦІОНЕРІВ.

В "Робітнику" читаємо, що т. Гр. Ф. Семешко, укр. журналіст, "звернув ся до українського посла в канадійському парламенті Т. Д. Ферля з пропозицією аби той негайно зробив всі заходи, що до увільнення з арешту російських революціо-

нів, повертавших ся в Росію і затриманих по дорогі канадійськими властями".

Дуже нам прикро, що т. Семешко влад ся на мильну адресу. П. Ферлей є послом до провінціального парламенту Манітоби і в сій справі не може ні чого зробити, хочби й хотів. Справа арештованих російських революціонерів находить ся в руках домініяльного правительства.

В справі освободження арештованих російських товаришів вже роблять ся в нас старання підприняти соціал демократичною партією і юніями "Trades and Labor Council".

АРЕШТ ТОВ. І. БАЙБРИДЖА.

Тов. І. Байбриджа, домініяльного секретаря Соціал Демократичної Партії Канади і редактора англійського соціалістичного журналу "Canadian Forward" арештовано за ширене летиюк з оборонною промовою Фернера Броквея перед военним судом в "Chester Castle", де його суджено за неповинування ся военним приказом. Тов. Байбриджа випущено на волю під закладом \$1.000. Суд над ним, як він нам доносить, має ся відбути десь з початком мая.

Наша партія і юніі роблять потрібні заходи, щоби не допустити до засуду тов. Байбриджа та щоби боронити тої гіркої свободи слова в нашій демократичній Канаді.

ПОЗІР! УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИКИ В ВІННІПЕГУ!

Заходом українського соціал-демокр. Відділу відбуде ся в Вівторок, 1-го Мая, о 8-ій годині вечером, в "Queens Hall" Selkirk Ave., ВЕЛИКЕ МАСОВЕ ПЕРВОМАЙСЬКЕ ВІЧЕ на котрім будуть промовляти т. т. Р. А. Риг, Дж. Квін і А. А. Гіпс, по англійськи і М. Попович, В. Н. Колісник і други по українськи.

ПЕРВОМАЙСЬКЕ СВЯТО В МОНТРЕАЛІ.

Українські робітники в Монтреалі в вівторок 1-го мая сходять ся до льокалю В. У. С. Д. П. на 473 Clarke St. Вечером з льокалю помаше-рують коло Prince Arthur Hal, 29 Prince Arthur St. East. Там они злучать ся зі всіми соціалістичними відділами і о год. 6.30 вечером з музикою, під 15 червоними прапорами — з десяток тисяч грудий залунає боева пісня і рушить похід на площу коло "CITY HALL". Там будуть промовляти бесідники від усіх націй з 15 трибун.

Українці мають ставати під свій прапор, до будуть говорити українські бесідники.

На святю приходіть всі як один!

За відділ У.С.Д.П. Ль. Г.

В. Винниченко.

НАША „НАГОРНА“ ПРОПОВІДЬ.

Хто має вуха, щоб слухати, — хай слуха! А надто слухайте ви, що стрічаєте й проважаєте веселе сонце — хмурною працею.

Надто слухайте окриджени, пригноблені, покірно цілуєчи гноблячу руку.

Надто слухайте залюблені, закутані, що сховали надії у Бога, який панує на небі.

Слухайте, вам сказано було: „Блаженні боді духом, бо тих єсть царство небесне“.

Ми же кажемо вам: „Блаженні духом багаті, бо тих єсть царство на землі. Горе тому, хто дух свій покидає у тьмі убожества, неутра, хто не умножає його багатствами пізнаня світу. Як червяк він лезатиме під ногами дужих і розтопчуть його і змішають з багном.“

І ще вам сказано: „Блаженні сумні, бо ті втішатся ся“.

Ми ж вам говоримо: „Блаженні веселі і радісні, бо ті самі себе потішають. Блаженні бадьорі, бо ті не шукають, по тіх на мук небесних, в земних же мукх і втіхах купають ся наочно. І истинно говоримо вам: в мукх купають ся ті, що вбогі духом, що покірні й сумні, що потіхи шукають на небі.“

І знову сказано вам: „Блаженні тихі та кроткі, бо ті осягнуть землю“.

Але ми говоримо вам: „Горе тихим та кротким, бо ті ніколи не осягнуть землі. Слава смирливим, слава гнівним, бо ті скинуть ярмо і осягнуть землю! Блаженні ті, що кротість та тихість одпихають ногою, як одпихають каміня з дороги і йдуть своїм шляхом до свого щастя. Горе тим, що кротко та тихо слухають голодний плач своїх дітей і покірно загортають їх лахміття з холоду. Горе тим, що кротко дають свій піт, свою кров і піт та кров дітей своїх ледцям, багатим, пануючим. Горе їм, бо ніколи не наслідують землю. І дітям дітей своїх покинуть ярмо рабства свого.“

А ще сказано вам: „Блаженні голодні і жадні правди, бо ті наситяться ся“.

Ми же кажемо вам: „Блаженні ті, що не поть правди з одної крилиці з ворогами своїми. Бо отруйна та ворожа правда для них. І истинно говоримо вам, ніколи не наситяться ся той, хто питиме з тої одної крилиці, а навпаки, стане ще безсильшим од згаги і ще покірнішим од безсилля свого.“

І далі сказано вам там же: „Блаженні милостиві, бо такі помилувані будуть“.

Ми же кажемо вам: „Горе тому, хто милує з страху і несмілості. Блаженні ті, що підставляє тіло своє п'явкам і гадукам, гуде їх кровю своєю і милує їх. Такі помилувані не будуть. Блаженні немилостиві до гадів і п'явок, блаженні ті, що одривають їх од себе і з лютих гнівних топчуть їх ногами! Тих єсть царство на землі.“

І ще сказано вам: „Блаженні чисті серцем, бо такі побачать Бога“.

Але ми говоримо вам: „Блаженні ті, що знають, в чому бруд і чистота. Блаженні ті, що не брудять себе чистою ворогів своїх. Бо, истинно говоримо вам, не брудить пана кров робітника, яку він топчить з його, а тільки поить та кормить його. І чисті панською чистою, не побачать бога робітничого.“

І знов в старім законі сказано: „Блаженні миротворці, бо такі синами Божиими зватимуть ся“.

— Горе миротворцям! Горе тому, хто не бореть ся. Горе тому, хто не візьме палицю й не оджене вовка од отари своєї. Бо поже вовк овець його. Горе тому, хто не винищить кузку на полі своєму, бо з'їсть княже пашню його. А хіба пан, що не сіє, не жне, не працює, не подібний до вовка або кузки шкідливо? Істинно говоримо вам: блаженні ті, що борять ся, блаженні ті, що не творять мира з вовками й гадами, а беруть палиці й нищать їх. Такі синами робітничими зватимуть ся.

І ще сказано в законі старім: „Блаженні ви, коли вас безчеститимуть, та гонитимуть, та казатимуть на вас усяке лихе слово не по правді ради мене. Радуйте ся веселітьесь, бо велика нагорода ваша на небі, так бо гонили й пророки, що бували перше вас.“

Так сказано в законі старім. А ми вам говоримо: „Не бійте ся: коли ви будете вбогі духом, коли будете покірні, кроткі та тихі, коли будете милостиві до обижующих вас, коли підставлятиме спину свою пануючим, коли творитиме мир з вовками, п'явками, гадуками, коли слухатимеесь правди здираючих шкіру з вас, — то не бійте ся, ніхто не буде ні безчестити, ні гонити вас, ні казати на вас лихих слів. Навпаки, похвалятимуть вас і будуть їздити по вас та по дїтях ваших і будуть гудуватись працею вашою, і з великою охотою дадуть вам царство на небі. Бо так само було з тими, що перше вас були так само було з тими, хто віками гнув ся, мов чав і терпів. І буде ще віки віків з тими. Але не радїтьє суму і не веселїтьє, бо мала нагородити? Ні на що не годить ся тоді вона, тільки рада вам буде за се на землі.“

І ще сказано в старому законі: „Вж — сіль землі; коли ж сіль світріє, то чим кіш щоб вининуть геть і щоб топтали її люде.“

І ми вам кажемо: „Так, ви — сіль землі. Але сіль є не солодка, не тиха і не покірна. Коли сіль перестане бути солюною, тоді її викладають. Сіль же розїдає та нищить все, що гниє. А що гниліще може бути за того, хто як ржа на залізі, як чиряк на тілі, живе з соків чужої праці? Отож, говоримо вам: будьте гніві, будьте немилостиві, будьте сміливі, будьте жорстокі до чиряків та іржі, що їдять ваше тіло. Бо тільки таких єсть царство на землі!“

БОРОТЬБА КЛЯСА.

Робітники хочуть більшої платні за свою працю. Капіталісти хочуть платити меншу платню.

Робітники хочуть коротшого дня праці. Капіталісти хочуть, аби робітники працювали як найдовше.

Робітники хочуть просторих, добре освітлених, здорових робітень. Капіталісти спихають своїх робітників у тісні, темні, погано вентильовані, смерлячі нори.

Робітники жадають средств охорони праці. Капіталісти протинні тому, бо средства охорони коштують гроші.

Робітники хочуть відшкодованя за каліцтва, які стрінуть їх при праці. Капіталісти протинні тому, бо зиски для них важніші, чим людське жите.

Робітники хочуть, аби роботу мали всі робітники. Капіталісти хочуть безперестанку мати під рукою армію безробітних, бо вони, старуючи ся дістати роботу, збивають заробітну плату в долину.

Робітники хочуть, аби діти діставали в школах добре вихованє. Капіталісти хочуть мати дітей до роботи в фабриках, робітнях та на ланках, бо діти роблять танше чим старі.

Робітники хочуть законів, які-б забезпечували робітників. Капіталісти хочуть скасування всіх законів, що є в інтересі робітничої класи.

Робітники хочуть дістати все те, чого потребують. Капіталісти стараються ся не допустити до того.

Робітники організують ся в фахові товариства. Капіталісти організують ся в картелі і трости.

Робітники допомагають собі страйком і бойкотом. Капіталісти відповідають на те локвавами та чорними лістами.

Отсе становить війну поміж обома класами суспільства.

У сій війні капіталісти допомагають собі зброєю, якої робітники ще не навчили ся-живити.

Вони вживають парламентів, а парламенти видають закони прихильні капіталістам, а ворожі робітникам.

Вони вживають судів і суди примінують закони так, як треба капіталістам.

Вони вживають війська і поліції, аби розбивати страйки.

Вони можуть се робити, бо робітники та фермери вибирають послами їх або їх послугачів.

Консерватисти і буржуазія — се капіталістичні партії.

А однак робітники та фермери піддержують сі партії підчас виборів: відтак дивують ся, чому правительстве є все по стороні багатих, а ніколи не є по стороні бідних.

А прешнь се ясно, як сонце що, поки зможемо дістати робітничі закони, то мусимо віддати мати своїх послів і судів, котрі мали погляди робітничої класи і які-б були обовязані слухати волі свідомої робітничої організації.

Як організують ся працюючий люд поцібно, то може скоренько навчити панів респекту для себе.

Раз зачнуть голосувати так солідарно, як страйкують а всьо піде їм в лад.

Як дістануть, у свої руки правительственну власть, то не буде їм тяжко завести ліпшу платню, коротші години праці, ліпші умови праці, закони про відшкодованє, працю для безробітних, образованє для дітей і все те, чого їм потрібно.

Все те можуть дістати і більше чим те. Можуть, знищити класу панів. Можуть відібрати капітал і фабрики від капіталістів і обернути їх на власність народу.

І поки не дійде до того, поки робітнича класа не перебере на свою власність усіх средств продукції, коли весь витвір праці робітника та фермера не буде його власністю, поти не скінчить ся боротьба клас.

Отсе є ціль соціалізму. Соціалдемократична партія стараєть ся здійснити цю ціль.

Се дуже важна ціль. І тому всякий мусить основно пізнати соціалістичну науку. Мусить пізнати її, бо незадоволю соціалістичний рух зробить переворот у його приходах і в його суспільний становиску.

ЩО ТАКЕ СУСПІЛЬНА КЛЯСА?

(Докінченє.)

В Росії фабрика не опанувала всім життєм і велику роллю в ньюму грає ще село. Пригадайте отже собі яка—перед початком недавних визвольних рухів в Росії—величезна зміна почала відбуватись в класових відносинах на селі. Особливо на Україні багато пережило село і від 1902 року їде всякому помітна руїна наших старих сільських відносин, наслідком чого і буде повне оновленє нашого суспільного життя. А руїнують ся старі відносини на нашому селі насамперед через господарські причини—через відплив робітників на заробітки, узаалеженнє селянського господарства від ринку, вплив взагалі горада на село і через зріст самостійності кожної людини та пошани їй до себе, що знайшло свій найвизначніший вияв в колишніх сільських страйкових рухах.

Одним словом всякі зміни в політичному і громадському життєм є наслідком зміни в господарських або економічних відносинах людей—така основна думка робітничої науки.

Розуміть ся, всякі суспільні зміни роблять самі-ж люде, але планують їх до того насамперед і найбільше матеріальні причини себ-то викликані розвитком господарства нові економічні відносини.

Таким чином живуть люде не по якимсь таємничим законам, витвореним незнаними і чародійними силами. Доля наша залежить не від того під якою „планетою“ родились ми, а тільки від тих економічних порядків, серед яких ми живемо, котрі можемо спзнати і розвиток котрих можемо передбачити.

На жаль, люде не можуть ще свідомо і поспільній змові заводити найвигідніші для них економічні порядки, бо суспільство наше дуже слабо організоване, бо воно розпорощене, що господарством порядкує не воно саме, а поодинокі люде—власники.

Господарський розвиток, а від нього, повто-

рюємо, залежить все жите, їде вперед темними шляхами боротьби і конкуренції поодиноких власників—капіталістів та поодиноких суспільних гуртів і люде тільки тоді спроможуть ся свідомо заряджувати своїм господарством, коли воно буде належати суспільству, а не окремим людам.

За первісного людського життя так воно і було, що ті невеличкі громади, котрими люде тоді жили, спільно господарили та спільно володіли всім тим, чим були багаті. Через те тільки і могла людина піднести ся по-над звяїри, що первісні людські громади знищили у себе боротьбу осіб і звяїрчачу їх конкуренцію („Ляфарг“).

Правда, не тільки люде уміли з'єднати ся в такі братні громади. Декотрі комахи, приміром бжолі і комахи, також живуть в комуністичних порядках. Особливо цікава з цього боку комашина.

Ми байдужо проходимо коло комашиних куп, топчемо їх ногами, а самі й не знаємо, що житю цих маленьких істот може позаздрити людина.

Комашина живе справжнім суспільством. Кожна комашина купа становить собі свій город, а по-декуди то знаходять десятки і сотні клів об'єднаних в одну націю, котра мала спільне військо і жила на основі спільних законів. Житє комашин дуже складне і господарство їх чудесно організоване. В Америці знаходились купи, котрі вийли навіть обробляти і засівати землю.

Ше-Вольтер сказав, що „а комашок чудові демократи“. Живе кожна комашина купа цілком по братерському, немає там клас, немає і бідних—всі рівні, всі однаково працюють для своєї комашинної громади. І коли серед них є який поділ, то тільки на професій, котрий є необхідним і неминучим для того, щоб праця була ліпшої.

Є, однак, величезна різниця між життєм комашиних куп і первісних людських громадок („радів“), котрі також жили по братерському і не були поділені на класи.

Річ така, що комашина бореть ся з природою тільки за допомогою тих сил, які вона має в собі себ-то з „голими, так мовити, руками“. Навіть військово комашине не має зброї і у воєкв тільки особливо розвинені бойові частини тіла, так само, як у робітників органи праці, а у „маток“ і самців органи народжуваня.

Що-ж до людини, то її первісні громади вже мали свої засоби праці. Були то дуже простенькі засоби і уживали ся, як до праці себ-то головю до польованя за дичиною і звяїрною, так і до війни і боротьби людини з людиною, але все-ж через ті засоби надзвичайно збільшувалась видатність людської праці, збільшувалась сила людини.

Коли, як каже Ляфарг, люде, через те, що ввійли в початок своєї історії об'єднали ся в братні громади, підняли ся над всім звяїрчим світом, то вироблені людиною засоби праці дали можливість людам значно і культурно випереди ти весь звяїрчий світ і запанувати над ним.

Власне розвиток техніки нашого господарства або розвиток засобів праці (найліпшим зразком котрих є тепер машина) і служить основою надзвичайно швидкого поступу нашої культури.

Порівнюючи до нас, звяїрчий світ зовсім застиг і стоїть на місці, хоч він також розвиваєть ся, але розвиваєть ся помалу. Комашина, хоч вона і засвоїла перший секрет поступу, а саме громадське єднанє, не може все-ж рущати далі вперед власне через брак засобів праці, розвиток котрих становить рухову силу нашої культури.

Але коли поява і розвиток засобів праці або ширше—засобів продукції були і є ниничном культурі і поступу людей, то вони були одночасно причиною великих наших нещастя.

Коли люде перейшли від мандрівного стану до осілого, себ-то коли навчили ся обробляти землю, то їм прийшло ся виділити з себе людей, котрі спеціально займали-б ся військовою справою і боронили-б територію племени. В часи мандрівного життя, коли люде жили з польованя, кожний мужчина був одночасно і робітником і воєвником. Але по заведеню землеробства тільки частина і меншість населеня могла займатись військовою справою, решта-ж мусіла ходити коло землі, котра забирала у них всю їх увагу і енергію.

Так повстала разом з землеробством спеціальна військова організація, котра врешті і перетворилась в пануючу класу, що силою своєї зброї і силою багатств награбованих під час військових походів, опанувала народними працюючими масами і забрала в свої руки жерело їх добробуту—засоби продукції.

Ще й тепер класове панованє скрізь підперти військовою силою і коли серед якогось народу утворюєть ся нова пануюча класа, то вона мусить мати при собі військовою силу. З української історії, приміром, знаємо, що козацтво на ше було в початках головню військовою силою і організацією, але згодом старшина козацька вибила ся в класу дідичів, котрі здобули свої землі через ту міць, що дали їм перемоги військ козацького.

В середні віки пануючою класою була та котра володіла головним засобом продукції тих часів—землею і жила з кріпацької праці. Але капіталістичний лад витворив нову пануючу класу—буржуазію, котра володіє засобами продукції в фабричній промисловості і живе з найманої праці. Сучасні-ж земельні власники також перетворюють ся в буржуазію, бо провадять вже сільське господарство на капіталістичних основах себ-то виробляють в ньому на продаж і користують ся найманою працею.

Коли повстала класа пануюча себ-то власники засобів продукції, то повстала одночасно і класа поневолених, немаючих себ-то робітників, котрі віддають свою працю власникам засобів продукції.

З цього ясно що таке суспільна класа.

*Засоби праці—це всі ті матеріальні вироблені знаряддя, за допомогою котрих людина працює; до засобів праці наука відносить також свійських звяїрят, будинки і взагалі все те, що хоронять ся самі засоби праці. Крім засобів праці є ще предмети праці—це земля і сирець себ-то все те над чим працює і що обробляє за допомогою засобів праці людина. Засоби праці і предмети праці разом мають назву—засоби продукції.

Є це шар людей, котрі грають приблизно однакову роллю в господарстві і мають однаково відношенє до засобів продукції, себ-то володіють ними, або їй.

Отже, класи повстали серед людей через те, що засоби продукції належать поодиноким особам.

Своє жите людина підтримує працею. Але власники засобів продукції, через те що вони мають тільки руки і мускули. З цього виникає протилежність класових інтересів і ворожистість клас. У комашин, чи в первісних людських громадах, коли всі працюють і всі користують ся і володіють всім тим що здобули, там немає жадної протилежності громадських інтересів. За наших-же часів, коли одна частина людей може жити з праці другої частини, ці два табори постійно ворогують і борять ся.

Отже другою відзнакою клас є протилежність їх інтересів і спільність інтересів у кожній класі з'єднаня.

К. Маркс розрізняє в сучасному суспільстві три головні класи (на жаль він умер саме тоді, коли почав докладно розробляти це питання)—**класу робітників, класу капіталістів і класу землевласників.**

Не може бути й суперечки над тим, що робітники становлять окрему, цілком ясно означену класу — вони продають свою працю, не мають засобів продукції, а спільний класовий інтерес єднанє їх в світову велику і могутню сімю.

Що-ж до капіталістів і землевласників, то хоч обидві ці класи володіють засобами продукції, але мають неоднакові економічно-суспільні інтереси.

Треба мати на увазі, що в капіталістичному виробництві значнє промислов. капіталістів все росте і росте, бо збільшуєть ся сума промислового капіталу і сума продуктів від нього. Площа-ж землі котрою володіють землевласники майже не збільшуєть ся і тому сума ренти в порівнаню з сумою прибутків капіталістів все зменшуєть ся. Окрім того через зріст городів і їх впливу на суспільство ослаблюєть ся колишнє панованє землевласників над громадством, їх заступають з цього боку капіталісти, проти котрих землевласники палають через се ворожюстю.

Розумієть ся ворожистість між капіталістами і землевласниками далеко слабша від об'єднаню їх ненависті до робітництва, неприязнь котрої і до капіталістів до землевласників разурвано зростає. А пояснюєть ся се тим, що сума зарібної платні в її відношеню до суми прибутків пануючих клас з кожним роком падає. Через збільшенє кількості машин, через їх удосконаленє капіталісти зменшують число працюючих. Виростає в наслідок цього армія безробітних. Все вище і вище піднімають ся хвилі страйкового руху, котрий тепер з надзвичайною і загрожуючою силою стрясє всею Європою. Навіть в Англії, про котру довго говорили, що її робітництво має виімково добрі умови праці і там святий капіталістичний закон відомого (до суми прибутків пануючих клас) зменшеня суми зарібної платні так дає тепер себе в знаки, що гроза страйкових бойовищ не ренеслась і по той бід Ляманшу.

Суспільство наше поділяєть ся отже на два головних класових табори — робітничий і явор власників засобів продукції (капіталістів і землевласників).

Середнине положенє між сима двома таборами займає дрібна буржуазія. Ся класа володіє засобами продукції, але в такій невеликій кількості, що мусить сама активно працювати в виробництві і тому коли володіє засобів продукції вона подібна, до великої буржуазії, по своєю виробничою працею вона як-би наближаєть ся до робітництва.

Класі сій приходить ся наші часи дуже тяжко — її руйнує великий промисл, з котрим не сила її конкурувати, але до неї раз-у-раз, припливають нові сили, котрі відривають ся від ріжних клас бурлівого капіталістичного суспільства.

Зі всіх груп дрібної буржуазії найпевніше положе сільських середних власників. До речі, часто все селянство називають класою. Се дуже неправильно, бо в селянстві опріч дрібних власників є ще робітництво і інтереси обох сільських клас, розумієть ся, неоднакові. Однак, селянство справді, принаймі у нас в Росії, становить зовсім окрему групу, але тільки з правничого боку. Селянство (так як і дворянство) є станом (сословієм). Стан є групою людей з однаковими і особними правами, в той час як класа становить групу однаково по її економічній одзнакам.

Кожна суспільна класа поділяєть ся на частини або групи. Так робітництво поділяєть ся на городське і на сільське, капіталісти на промислових, торговельних, грошевих і т. д. Класові групи, котрі часами називають просто класами мають свої окремі потреби, але се не закриває і особливо у робітництва спільного загальнокласового інтересу, котрий опановує і об'єднує всі професії, всі частини цілої класи.

Суспільні класи повстали, таким робом, через певні матеріальні господарські причини, а тому всі класові заганя і боротьби походять врешті з тих самих господарських причин, з розвитку і змін хазяїнських відносин між людьми.

Господарство — згідно з нашою робітничою наукою — є тим, від чого залежить все суспільне жите. Сучасне-ж капіталістичне господарство все збудоване на класях, класові протилежності взовж і воперек перетинають наше суспільство, а через се і все наше жите відбиває в собі класові ріжніці і боротьбу.

На се закриває очі буржуазна наука. Вона правда, не може відкинути факту істнованя клас, бо факт сей очевидний. Можна його прикривати, можна замовчувати, можна старати ся довести природність класового поділу суспільства, але ніхто не насильмить ся чорне називати білим і не узнавати нашої суспільної нерівності, котра і дитині помітна.

Чого, однак, не хоче признати буржуазна наука, то се того, що класовий поділ проходить через все наше жите, що від розвитку класових протилежностей залежить наше будуче, що, одним словом, все наше суспільне жите залежить від розвитку господарства і господарських відносин.

(Продовженє на стор. 3-ій.)

ЩО ТАКЕ СУСПІЛЬНА КЛ

(Продовженє зі стор. 2-ї)

Класи, мовляв, класами, каже буджа, але все-ж корінь суспільного жите не в „питаню шлунка“, не в мумі питаню. І заговоривши про шлунку авні учені бють себе в „благороднє груги і урочищу проголошують то ганьбою для нашого висококулєства, коли-б воно розвивало-дежно від травленя його „шлунка“.

Вемо і їдемо вперед силою благороднє найліпших синів нашої доби. Вємось ми від звяїрів? — Нашим інтелектом, нашою високою культурою. Трудно відкидати вплив історичних і суспільних обставин, а чимось з матеріальних умов, котрі перешкаджають нам, наше суспільство хаяєть ся тільки силою наших ні в-лежних ідей. Не від класової боротьби наш поступ, а тільки від розкорта для всіх клас однакова і на-люде повинні в згоді і братерстві!

Чимало ширих людей попадає в припадку але і пустих фраз.

Хто-бо як не робітництво тисячі зів виявляю свою неспиртворну ідепалку віру в ідеал, силою котрої впер горами сучасної соціальної не-

Натомість капіталістична класа своєю ідеєю завше криє надію на прибутки. Взагалі для капіталістів вся капіталістична політика має на-де не розвинена так продажність, з жуваня політиків. Навіть патріотичним так носить ся і про котрі-ж кричить буржуазна преса і сі-подходять здебільшого з сподіван-бутки. Приміром в останні часи ви-зміст мілітаризму в Європі в зна-викликами великими підприємця-

зброї (Круп), котрі підкупають пр-на кричала про безбезпеку війни, і-ність збільшеня військової зброї, ко-ють „патріотичними“ підприємцям, хотити за далами прикладами, стрієську Україну (особливо Буко-широко розвиваєть український рух, чи-ж не роблять там українсь-темних гешетів на національній т-на еміграції селан до Канади?

І буржуазні учені, котрі висло-реси капіталістичної класи та стої-жкі капіталістичних порядків, вия-жи свою назавжди безосомніс-зводують собі гордо беззастеріть-чого „матеріалізм“ і вихваляють „

Робітнича наука чудесно розуміє не значнє ідей і зазвєто прищеп-туть пошану до його ідеалу, за для т-вники часто жертвують навіть жите-

Однак, ми з огидою і обурен-проти туману таємничості, котрим буржуазна наука. Ідея по нашому в-плінних відносин, так як вкляк ви-ної землі!

Був час, коли люде думали ніби і-стале і незмінне, що все споконві-таким, яким воно є тепер. Однак в-природою довелася нам, що в-таки, нічого сталого немає, що вс-розвиваєть ся і міняє свої форми-кожної рослини залежать від тих у-вона виростає.

Так само і наші ідеї, вони вини-нас відповідно до тих суспільних у-рих ми живемо, ідея не є якоюсь-„духом“, котрий панує над нами-себою, вона тільки відзеркалює в с-носини і жите людське. Людина не-думає

ЩО ТАКЕ СУСПІЛЬНА КЛІЯСА.

(Продовжене зі стор. 2-гої.)

Кляси, мовляв, клясами, каже буржуазна наука, але все-ж корінь суспільного розвитку лежить не в "питанні шлунка", не в економічному питанні. І заговоривши про шлунок, буржуазні учені б'ють себе в "благородному" запалі в груди і урочисто проголошують: "О! було-б то ганьбою для нашого висококультурного суспільства, коли-б воно розвивалося тільки залежно від травлення його "шлунка". Ні! Ми живемо і йдемо вперед силою благородних поривань найліпших синів нашої доби. Чим відрізняємось ми від звірів? — Нашим високорозвинутим інтелектом, нашою високою духовною культурою. Трудно відкидати вплив на нас економічних і суспільних обставин, але вириваючись з матеріальних умов, котрі тиснуть нас і перешкаджають нам, наше суспільство все-ж рухається тільки силою наших ні від чого незалежних ідей. Не від класової боротьби залежить наш поступ, а тільки від розвитку науки, котра для всіх класів однакова і над котрою всі люди повинні в згоді і братерстві працювати".

Чимало широкі люди попадає на гачок сих припадків але і пустих фраз. Хто-бо як не робітничі тисячі і тисячі разів виявляло свою непериторну ідейність, свою палку віру в ідеал, силую котрої воно рухає тепер горами сучасної соціальної неправди. Натомість капіталістична кляса за всякою своєю ідеєю заше криє надію на нові грошеві прибутки. Взагалі для капіталістів гроші — все, вся капіталістична політика має на оці зиск і ніде не розвиває так продажність, як серед буржуазних політиків. Навіть патріотичні чуття, з котрими так носить ся і про котрі так театрально кричить буржуазна преса і сі "святі" чуття походять здебільшого з сподіванки на нові прибутки. Прямором в останні часи вияснилося, що зміст мілітаризму в Європі в значній мірі був викликаний великими підприємцями фабрик зброї (Круп), котрі підкапували пресу, щоби вона кричала про небезпеку війни, про необхідність збільшення війська і зброї, котру замовляють "патріотичним" підприємцям. Або, щоб не ходити за далекими прикладами, возьмем австрійську Україну (особливо Буковину) де вже широко розвинувся український буржуазний рух, чи-ж не роблять там українські "патріоти" технічних гешефтів на національній політиці чи не на еміграції селян до Канади?

Буржуазні учені, котрі висловлюють інтереси капіталістичної кляси та стоять на сторожі капіталістичних порядків, виявляють тільки свою надзвичайну безсоромність, коли дозволяють собі гордо відвертатися від робітничого "матеріалізму" і вихваляють "чисту" ідею. Робітничу науку чудесно розуміє все величезне значення ідеї і завзято прищеплює, робітничу пошану до його ідеалу, за для котрого робітники часто жертвують навіть життям. Однак, ми з оглядом і обуренням повстаємо проти туману таємничості, котрим повиває ідеї буржуазна наука. Ідея по нашому виростає з суспільних відносин, так як квітка виростає з чорної землі.

Був час, коли люди думали ніби в природі все стає і незмінне, що все споконвіку було в ній таким, яким воно є тепер. Однак новітня наука природознавства довела нам, що в природі, навпаки, нічого сталого немає, що все в ній вічно розвивається і міняє свої форми і що форми кожної рослини залежать від тих умов, в котрих вона виростає.

Так само і наші ідеї, вони виникають серед нас відповідно до тих суспільних умов, серед котрих ми живемо, ідея не є якоюсь тайною, не є "духом", котрий панує над нами і веде нас за собою, вона тільки відзеркалює в собі дійсні відносини і жите людське. Людина не так живе, як думає, а так думає, як живе.

Виходячи з цього нам стане зрозумілим чому буржуазні учені так борються "чистою" незалежно від життя і від "шлунку" ідею. Вони хотять оберегти пановане буржуазної кляси і тому привчають робітників не виводити ідей з економічного і суспільного положення робітничої кляси, і тільки це показує, що буржуазна наука підносить свою "чисту" ідею тільки в імя своїх класових інтересів. Отже і буржуазія не так живе, як думає, а так думає, як живе.

Ідеї робітничої кляси також відповідають її класовим інтересам і положенню. Але робітничу ідею хоч не, свідомо хоче, щоб його ідеї були в згоді з його життям. А коли ідея свідомо приписована до життя, то вона здобуває надзвичайну силу і прискорює розвиток суспільних відносин.

Робітничу науку та ідеї справді стали вже для робітничества могутньою зброєю в його змаганні до свого ідеалу.

Емма Гольдман. ФІЛСОФІЯ АТЕІЗМУ.

Богів і навіть їх зродили думку про богів. Повислий атеїзм, неспосібний розумити явища природи, спираючись на всілякого аніма, добував в кожній непригожій для себе зміні якусь темну силу, навіснену звернувши проти себе в темноту і боязь є родичами великих переман, стурбована ува первісного чоловіка ставати думку про богів. Про се думає наука говорить великий мислитель і атеїст Михайло Бакунін у своїй книжці "Бог і Держава". — "Всі релігії, з їх богами, їх ілюзіями, їх прокляттями, їх месіями і їх святими, котрими вона обманює, і повного уживання досягнути повинні розвитку і повного уживання своїх здібностей. Тому, віддаючи належну пошану всім церквам, релігійним ідеалам, філософам, поетикам і поетам, — ідея про Бога є запереченням людського розуму і справедливості; вона є найгіршим нехтованям людської волі, і мусить кінчитися в повне відкидання людства так в теорії як і в практиці".

І вже маємо признаки, що теїзм, себто наука про богів, уступає місце атеїзмові, науці до свідомої боротьби одна висить на метафізичних хмарах думки, підчас коли ся друга закопанна ся глибше в землю. Чоловік, якщо він бажає спасти себе, мусить стремитися до землі, а не до неба.

Свідомо чи несвідомо більшість теїстів бачить в богах і чортах, в пеклі і небі, нагороді і карі батіг, яким можна успішно держати народ в послузі, покори і задоволенню. На ділі теїзм був-би давно вже провалився, як-би не спільна підмога гроша і державної сили. В траншеях і на побовищах Європи ми сьогодні добре бачимо, що варта віра в богів.

А чи не мають всі теїсти своїх богів, як безконечну доброту і любов? Однак після тисячів літ такої науки боги є глухі і сліпі па стражарня людського роду. Конфуцій не дбає, що народ Китаю гине в убожстві, голоді і нужді. Будда спокійно дивиться у своїй неповоруженій філософській байдужості на поневоленіх і виголоднелих Гіндусів; Егова не чує гіркої плачу Ізраїля; а Христос не хоче воскреснути з мертвих і відвернути своїх християн від взаємної різни. Ні, не бог, а чоловік мусить повстати і завести справедливість на землі.

Філософія атеїзму виражає розширене і рист людського ума. Філософія розуму, якщо ми назвемо його філософією, є неперуочною і обмеженою. Та людський ум ніколи не дав ся і не дасть ся ніколи замкнути в неподвижних границях. Він безвипинно пер вперед у своїй невимомному поході до знання і життя. Він приходить до пізнання, що всесвіт не є результатом творчого ума якогось божества, що творить щось з нічого, але є продуктом вічних сил вічної природи, в якій з хаосу і бурливих катаклізмів виростає порядок і краса. Як се гарно висказує Джозеф МакКейб у своїм "Істнованю Бога": — "Закон природи не є формулюючо, видуманою законодавцем, але є збіркою опостережених фактів — є "визкою фактів". Річи відбуваються в певний спосіб не тому, що є такий закон, але ми формуємо "закон" на підставі способу, в який вони відбуваються".

Філософія атеїзму представляє розуміне життя без жадного духовного світа, без Божественного Владця. Се є розуміне дійсного, видимого світа, з його можливостями до свободи, розросту і краси в протиставленю до свята невидимого, який своїми духами, заповідями і низьким вдоволенем держав людство в безпомічній понижено.

Се є сума правди, що сей реальний, видимий світ стов'язаний непамятних часів під впливом метафізичної спекуляції, замість руководити ся розумінем фізичних сил. Людям говорено, що "обмежений розум чоловіка" не може сягнути поза всемогучий і безконечний розум Бога. Під страшним тятаром сі всемогучості чоло відала ся в поросі — обеслена, зломана і стота, потапаюча в темряві. Тріумфом філософії атеїзму є освободити чоловіка від сі мари богів, розізнати привиди невидимого світа. Атеїзм зриває зв'яз не тільки з означеним розумінем Бога, але також відкидає всяку службу ідеї божества і протитить ся всім теїстичним присадам. Боги сі всіма своїми особистими прикметами-ані в половині не є так безпечні, як ся ма віра, що якась надприродна і всемогуча сила править землею і живучим на ній чоловіком. Се той абсолютизм теїзму, його погубний вплив на людство, його отрійні наслідки на думку і діло, що їх побороє атеїзм з усіх сил.

Філософія атеїзму має свої основи на землі, в сім життю; єї ціллю є освободжене людського роду від всіх богів, без огляду на се, чи то боги жидівські, християнські, буддистські, брамінські, чи які інші. Людство карало ся довго і тяжко за те, що сотворило собі богів; жрім болу і переслідуваня чоловік більше нічого не знавав від своїх богів. І з той вікової похибки є тільки один вихід: чоловік мусить зрвати кайдани, що прикували його до брам неба і пекла і у своїй розбудженні і освідченні свідомості взяти ся до твореня нового світа на землі.

Тільки після побіди атеїстичної філософії в умі і серці чоловіка здійснить ся ідеали свободи і краси на землі. Чи не твердять всі теїсти, що без віри в божественну силу нема моральності ані справедливості, чесності і вірності? Основана на боязні і надії їх моральність завжди була поганим продуктом, перескапа по части самолюбством, по части ліцеїстерством. А щодо правди, сираведливості і вірності, то хто був завжди їх апостолом і сьмілим проповідником? Майже завжди самі безбожники — атеїсти: вони жили, бо жили ся і умирали за них. Вони знали, що правда, справедливість і вірність не ростуть на небі, але що вони стоять в тісній злуці з соціальним і матеріальним життям людського роду; знали, що вони не є сталі вічні, але змінчиві як і саме жите.

Чоловік мусить повернути ся до себе самого заки він зможе пізнати свої взаємини до ближнього. Прометей, прикований до Скали Віків, є засуджений на поталу гайворона темноти. Розкуйте Прометей, а проженете ніч і єї страховитя.

Атеїзм у своїй негачії богів є зарозом найсильнішою афірмацією чоловіка, а через нього вічною запорукою життя, цілі і краси. З англійського пер. Д. Б.

Чи Церковні Обряди Походять від Христа ?

Серед нашого народу і взагалі серед католицького та православного народу панує блудне пересвідченне, оперте лише на попівський науці, що ріжні обряди і церемонії церковні мають свій початок в Христі. Люди, що мають здоровий осяд, дуже легко побачуть, що ті ріжні церемонії є найоплатнішим жерелом до христу попівства і надій навіть припускати, щоби Христос або апостоли устанавляли ті церемонії. Католицька церква твердить, що вона є та сама, що була за часів Христових і ніколи не зміняється. Однак се твердження є неправдиве, бо історія вчить нас зовсім щось протинного. Католицька церква переходила ріжні зміни, а догма той церкви тепер є відмінна, як була приміром тисячу років тому назад. Церемонії католицької церкви повстали з часом, а початок їх є людський а не божий.

Тут поймаємо лише деякі церемонії і рік, в котрих вони виступили: 123 року заведено свячення вуду. — 135 — видумано престоло. — 142 — заведено великий піст. 153 — заведено кумів при хресті. — 158 — перший раз посвячено церкву. — 159 — присвячено дівиці на у-

слуги церкви. — 159 заведено по церквах кропильниця. — 169 — сьвященники приборали звержні ризи. — 173 — зажадно перший раз дозволено родичів на подрузе дітій. — 174 — шлюб без попівського благословенства був неважний. — 219 — заборонено подрузе в четвертій степені своятца. — 224 — побудовано перший раз церкви. — 256 — заведено чашу. — 308 — заведено уряд кардиналів, було їх 15, а обовязком їх було хоронити мертвих і хрестити. — 320 — заведено воскові свечки по церквах. — 350 — заведено свято благовіщення. — 364 заборонено давати шлюб в піст. — 377 — заведено зелені свята. — 380 — перший раз ужито слова "католицький". — 387 — заведено пісні по церквах. — 394 — заведено службу божу. — 458 — побудовано по церквах перші дзвони. — 488 — устанавлено свято обрзаня і Івана Хрестителя. — 527 — устанавлено тайну елеопомазаня. — 542 — устанавлено свято очищення. — 588 — заведено церковну збірку жертв. — 606 — римський єпископ Боніфатій дістає від цисара Фокаса назву римського папи. — 660 заведено по церквах органи. — 700 — заведено почитане образів. — 708 — цисар Феофіл ділує ноги папи Константина. — 807 — папа Лев укоронував Кароля Великого. — 852 — заведено петровий гриш. — 968 — посвячено перший дзвін. — 1074 — задено між полами безженність. — 1095 — впроваджено пацьорки до молитви. — 1215 — прийнято чудову переміну євхаристії. — 1215 — заведено тайну поканя. — 1215 — заведено сповідь. — 1244 — кардиналам приказано носити червоні капелюхи. — 1264 — заведено свято божого тіла. — 1300 — заведено перший папський ювилей. — 1317 — папа Іван XXII заявляє, що папи мають право скинути королів. — 1350 — заведено індульгенції. — 1415 — заведено причасте під одним видом. — 1439 — предложено догму "непорочного зачатя". — 1482 — відкрито чистилище. — 1854 — затверджено догму "непорочного занятя". — 1870 — затверджено догму папської непомильності.

А. Аверченко. ПІД ПРОМІНЕМ ЗДОРОВОГО РОЗУМУ. (Присвячується людськості.)

Раз у міністерство війни однієї країни прийшов чоловік з хитрим і лукавим лицем і сказав: — Дайте мені якого-небудь панка, що розуміє ся-би на справах. Я подам йому дуже важні відомости.

На чому має він розуміти ся? — спитали його. — На воздухоплавстві! Я зробив важний винахід у військовій воздухоплавстві і хочу продати сей винахід, від зробить переворот у військовій справі і зовсім змінити спосіб провадження війни! Той, хто купить у мене сей секрет, матиме величезну, різномуну перевагу над супротивником. Війна повинна скінчитися побідною власни ка моєї вигадки! От що.

Всі дуже зраділи і повели винахідника до генерала.

Генерал також зрадів, посадив винахідника у фотель і спитав: — На чім полягає ваш винахід?

— Я вигадав від дирижабля, котрий може тримати сто годин в повітрі, може підняти на собі цілу компанію воєнків і не боїть ся ані дощу, ані супротивного вітру, ані бурі. Чи не купили-б?

— І звязивши від генерала слово чести, що той не надуже його довіря, винахідник показав йому всі свої плани та рисунки.

— Так! — сказав генерал, переглянувши рисунки — Маєте рацію!... Се власне так, як ви кажете! Скільки ви хочете за сей винахід?

— Мільон! — Чудово! скрикнув генерал, цілуючи його. Ось асигната. Рівно мільон. Велике вам спасибі! Коли вигадате ще що небузд — приходьте.

— Та у мене є й ще щось для вас, — підморгнув незнайомий і його обличчя засало лукавством. — Кавалок вартий подиву!

А... що саме? — Я знайшов гармату, котра на леті пібиває вигаданий мною дирижабль, так що він комит' головою гепає на землю.

— Слушайте! скрикнув ся генерал. — Се щось дивне... Як вам справді не сором? Вигадали такий гарний, чудовий дирижабль і на раз — проти нього гармату! Се навіть, вибачте мене, не делікатно.

— Нічого не бачу тут неделікатного, — усміхнувся ся незнайомий. — Згодить ся самі, що військова техніка і способи боротьби з ворогом повинні раз-у-раз удосконалювати ся на однім місці. Мій дирижабль — страшна річ! Требаж, щоб було вигадано проти нього якась антідогму (противотруя).

— Хм... Се певна річ так, та не зовсім. Я се розумію, коли-б вашу гармату вигадав хтось инший, прийшов би до нас запропонував купити... — Боже! — вдарив в долоні незнайомий. Ніби се не все одно? Чи легше вам буде, як я отсе вийду за двері, зголю собі вуса, іншак завяжу крават і увійшовши знову поздровкаю ся й удаватиму, що я зовсім инша людина, яка вас з роду не бачила. Хочете, я се зроблю?

Генералови стало соромно, бо був він чоловік не дурний, і не любив пустих дитячих іграшок. — Ваша правда, — сказав він. — Нічого робити. — Мусимо купити вашу гармату, бо іншак ви готові продати її кому иншому — се ж ваше право. Скільки?

— Мільон. Генерал розквітався ся з винахідником, поляскав його по плечі і захоплював промовив: — А ви дуже здібний чоловік! — Ще-б пак, — засьміяв ся винахідник. — Я дуже здібний.

— Ні, бігме, придумати таку гризну, страшну гармату... Винахідник лагідно відказав: — Ну, вже й страшну... Ви схлибляете мені. Нічого надто страшного в ній нема. — Як не зна? Скільки я зрозумів з рисунків... — Так! Вона дійсно страшна для сього страшного дирижабля, але...

Він знову уславив ся у фотель і хитро жмурич ся, скинув оком на генерала.

— Але що ви скажете, коли я вам відкрию невеличкий, а дуже корисний для вас секрет: я вигадав для дирижабля таку чудову мішну оболону (мій секрет!), яку моя гармата навіть не подряпає!...

Генерал схопив ся за голову. — З розуму ви хочете мене звести, чи що? Се підло, негарно, нечесно робити такі річі!

— Незнайомий насупив ся. — Я ніколи не роблю нечесних річей. Ви нічого не можете мені закнути. Чи поганий мій дирижабль? Чудовий! Кепська, скажете гармата? Ще краща ніж дирижабль!

— Так, але ви могли відразу запропонувати мені вашу непробивну оболону. — На віщо? — спокійно відмовив незнайомий. — Розвиток військової справи і способів веденя війни повинен відбувати ся нормально і ступнево. Скоків не повинно бути.

Потім обидва — і генерал, і винахідник — сиділи мовчки мінут пять. Генерал думав, винахідник курив цигаро.

Генерал хотів знову сказати, що краще-б було, як би секрет оболони подав якийсь инший чоловік, але боячи ся, що незнайомий знову побіжить вийти за двері і поголиши вуса зявляти ся новою людиною — генерал тяжко зітхнув і промовив.

— Скільки? — Мільон. — Візьміть пів мільона. — В иншій місці мені дадуть 2 мільони, — стиснув очима винахідник. — О боже, що за людина!... Ну, добре. Беріть ще мільон. Руйніуйте нас!

Незнайомий одержав гроші, стиснув генералови руку і зробив крок до дверей. — Чекайте! — спинив його генерал, і на лиці його видно було вагане. — Ви справді певні, що ваша болоня дирижабля непробивна?

Незнайомий хитро усміхнувся. — Моєю гарматою? Без сумніву! Значить що до болони я можу бути спокійний?

— О так!... коли не винайдуть нові склади кулі, особливо руйнуючі сили... — А їх часом не винайдуть? — здригнув ся генерал. — Винайдуть. — Боженку мій! Коли?

— Іх уже й винайшли. — Хто? — Я. — О чорт!... Чого ж ви мовчали?

— Та я й не мовчу. Я кажу вам отверто: кулі такі будуть. Я вже їх вигадав. Генерал злісно засьміяв ся. — І розуміть ся ви запропонуєте нам набути сі кулі... Так? А коли ми у вас купимо кулі, ви усміхнете ся на цілу свою погану морду і натякнете, що у вас є ще один панцир, найліпшого гатунку, — проти сих куль... Так?

— Так згодив ся незнайомий. І продаєте його за свій ідіотський мільон а потім вигадаете нові кулі? — Без сумніву.

Генерал видер собі цілу чуприну з голови і заревів: — Шоб ви пропали, прокляті! Ви загнали нас в таку сліпу вулицю, в котрій ціла наша країна застрягне, зруйнуєть ся і загине.

— Скажіть, хто ви такий? Скажіть ваше імя, щоби ми могли викликати його на всіх розпутях.

Незнайомий схопив ся з місця. Його розумне, освітлене давніше хитро усміхною обличчя було насуплене, а низша губа ображено грудила ся.

— Можете ляяти мене, скільки хочете — сказав він. — Від сього ви не зробите ся розумнішим, а я нікчемнішим. Імени свого я вам не скажу, а якби ви були догадливішим, то відразу збагнули би, що я втілена Льюгіка, ходячий на двох ногах Здравий Розум. Та у вас слабкий розум і ви не годні відразу збагнути і зрозуміти, що — байдуже, чи зруйнована буде ваша країна зброєнями протягом десяти літ, чи десяти мінут... До вас прийшов людський геній, явив ся правдивий Здравий Розум, а ви готові, мізерний чоловіче, надавати йому полицників. Отже мені, простому Здоровому Розумови, нема чого робити в вашій справі. Всякий руйнує себе на свій смак і відповідно до свого темпераменту. Вам бракує темпераменту зруйнувати ся відразу, без клопоту. Бувайте!

І триснувши страшенно дверима незнайомий вибіг з міністерства війни згаданого вище країни.

ЧИТАЙ І ДУМАЙ !

Пролетаріат не має нічого до страчення, крім своїх кайдан — а до здобути цілий світ.

Ми ті люди, що будують церкви і фабрики, кують кайдани і гроші; ми та жива сила, яка кормить і забавляє всіх від пеленок до гробу. Ми завсідки і всоди перші в роботі, а на останнім місці в житю.

Вас, робітників не числять. Про вас говорить ся хіба тоді, як ви страйкуєте. Про сотки тисяч робітників, що роблять усю дійсню роботу, ніхто навіть не згадає. Коли будувать ся велику палату, або великий міст, або щось подібного, то ви чуєте лише про такого а такого будівничого чи інжиніра, але ніколи про дійсного будівничого. Коли читаєте про яку війну, то чуєте лиш, що сей а сей генерал побив такого а такого генерала. Мільони людей, що в дійсності били ся та свою кров проливали, не варті навіть того, щоби про них бодая словом згадати! І що властиво ти є, працюючий народе? По що ти живеш?

"Гнів люду є найвищим законом і нема ні якого відкидання". Се нехай запам'ятають собі гніобителі і визискувачі працюючого люду.

Робітничу газету, се наша найліпша зброя! Хто ширить соціалістичні газети, сей пригнолює грунт до побіди в боротьбі працюючого люду за його права. Ширіть проте "Робочий Народ" і збирайте на пресовий фонд!

"ROBOTNYJ NAROD"
(The Working People)
The official organ of the Ukrainian Social Democratic Party, Affiliated with the S. D. Party of Canada.
Published monthly by
The Executive Committee of the U. S. D. P. of Canada.
at 873 Main St. Winnipeg, Man.
M. Popovich, Editor.
Subscription \$1.50 a year in Canada.
Elsewhere \$1.75.

"РОБОЧИЙ НАРОД"
одинока в Канаді і найстарша в Америці соціал-демократична часопись, орган Укр. Соц. Дем. Партії в Канаді.
Виходить щотижня.
Редактор М. Попович.
Річна передплата на "Р. Н." вносить:
в Канаді \$1.50
в других краях 1.75
Рукописні не звертає ся.
За оголошення редакція "Р. Н." не відповідає.
Адреса до "Р. Н." така:
"ROBOTNYJ NAROD"
Box 3668, (St. B.) Winnipeg, Man.

День Першого Мая Робітничо Св'ято

Хто з вас не чув ще і хто не знає про те, що рік річно першого мая робітничий лод по всьому світі збирає ся на масові віча, устроєне демонстрації, а в численних містах промислових країв зупиняє зовсім всяку працю і проводить сей день як велике незвичайне св'ято. Хто з вас не читав про те, як то на день першого мая кожного року проти демонструючих робітників капіталістичні власті готувлять поліцію і війська, немовби то робітників готувлять ся того дня до якоїсь кривавої революції. Капіталістична преса пише тоді про робітників всякі тривожні вісти; серед буржуазії панує перестрах. Богато міст прибирає першого мая такий вигляд, немовби вони були в облозі: в фабриках панує спокій, склепи позамікани, на улицах видно лише поліцію і військові вижидуючих походу робітників демонстрацій з червоними прапорами.

А серед робітників панує тої днини торжественний але боевий настрій. Не готувлять ся они тоді до кровавого бою. Они без злочинного оружя збирають ся великими громадами, щоби заманіфестувати своє невдоволене із свого рабського положення і виявити своє слушне домагане переміти першого мая суспільного порядку в яким горстка неробів-богатири царствує на вершинах життя а велика маса працюючого люду томлять ся серед нужди і горя на його дні. Іхній ум просвітився визвольна думка; они відірвали в собі могутню силу, котра освободить їх із невольничого ярма, а котрої они до недавна еще не знали і не розуміли, так як багато їхніх несвідомих товаришів праці дотепер її еще не пізнали і не розуміли.

Іхня сила — в організації і свідомості. Тож они еднануть ся разом і освідомляють ся та д. у гих невидючих братів своїх освідомляють. І росте побільшаєт ся їхня зорганізована громада.

І от они кожного року, першого дня в мая, роблять перегляд своїх рядів, провіряють свої сили і заявляють ворогам своїм визискувачам капіталістам хто они такі і чого вимагають. Поважний се день для працюючого люду і торжественний настрій того дня у свідомих синів праці. Та попри те в їхньому настрою видно не податливу ршучість. Не завернуть они з то го шляху на котрий раз ступили. Они готові на всякий бій з своїм ворогом аж до побіди.

І тому то немилі і страшний той день робітничого св'ята ворогам робочого люду. Тому то в день першого мая капіталістичні власті висилають проти мирних, неурожяних робітників поліцію та війська. Тому св'ята праці, перший мая носить тривоги хазяям капіталістичним. Ім не хочеть ся, щоби робітник освободив ся з їхнього ярма; ім не хочеть ся позбутися зі содолого панованья. А день першого мая кожного року виразніше показує ім, що їхнє пановане вже кінчить ся і що визвіл людства з під їхнього гнету наближає ся.

ЯК І ЧОМУ ДЕНЬ ПЕРШОГО МАЯ СТАВ РОБІТНИЧИМ СВ'ЯТОМ.

Від часу коли лише в західній Європі і в Америці почав ся новітній робітничий рух, свідомі робітники почали домагатися скорочення робочого дня. Они зрозуміли, що скорочення робочого дня для них вигідне а для підприємців шкідливе. Для підприємця вигідно продовжати робочу днину а для робітників вигідно її скорочувати. Чим довше робітник працює, тим більше зиску має з нього підприємець, тим менше робітнич заробляє і тим гірше стає його положення.

Поміняють ся ті робітники, котрі думають, що чим довше они працюють тим більше они заробляють. Чим довше певне число робітників працює, тим більше роботи виконує. Підприємець тоді старає ся з меншим числом робітників зробити більше роботи. Другі робітники, які також шукають за роботою не можуть її дістати. Не можуть дістати роботи они примушені голодом ідути до підприємця і годять ся працювати в нього за дешеву платню чим він платить своїм робітникам. Підприємець маючи дешевшого робітника понижаяє своїм робітникам платню, бо каже, що може дістати других робітників за низшу платню. Коли його робітники на се не згодили ся, то він просто викинувши їх на улицу а прийнявши тих робітників, що шукають за роботою. Тоді ті робітники, що їх прогнали з роботи знявди те са ме невідрадне положення, що й ті, які пішли на їхнє місце до роботи.

Робітники зрозуміли, що при скороченню робочого дня підприємці мусять наймати більше робітників; тоді зменшить ся резерва армія

безробітних, робітники не будуть привелені іти роботи за щонебудь, щоб ратуватися від го лодової смерті і тоді підприємці будуть мусяти дбати, щоб їхні робітники не лишали роботи і будуть мусяти платити ім лучшу платню, яка й за коротший час праці буде більшою, чим они діставали попередно за довший час праці. Чим менше безробітних, тим лучшу платню дістають робітники. Про се найкраще переконають ся робітники в Канаді в теперішній часі.

Поза с'им, чим більше в робітника свобідного часу, тим більше він може використати його на науку, на розумне уживане життя і тим менше він нищить своє здоров'я.

Так отже робітники стали добивати ся скорочення робочого дня, але, розуміє ся, задержаня тої самої платні, що і за довший день праці.

Працювали они і по 13 та 14 годин денно. Тому стали домагати ся скорочення робочого дня до 8-ми годин. Они почали домагати ся, що би заведено закон про осмигодинний день праці.

Але они зрозуміли, що поодиноким гуртам робітників годі вимогти ухваленя такого закону. Поодиноким гуртам можна де-не-де добити ся у своїх підприємців осмигодинного дня праці, але не проведення його як законної постанови. Тому они постановили бороти ся в сі разом зо осмигодинним днем праці. І то не лише робітники поодиноких держав, але робітники всіх цивілізованих країв. Робітники всього св'ята повинні працювати разом у всіх важних справах і помагати собі спільно.

Для подолання таких справ они вислають своїх представителів на міжнародні робітничі з'їзди, на котрих ті робітничі представителі з різних країв обговорюють і виробляють пляни для спільної акції усього пролетаріату, усіх країв.

І от на однім із таких міжнародних робітничих з'їздів, що відбув ся в Парижі в 1889 р. і були на ньому робітничі представителі з Англії, Німеччини, Австрії, Бельгії, Італії, Голляндії, Іспанії, Швеції, Данії, Росії, Америки і других країв, нії, Швеції, Данії, Росії, Америки і других країв, рішено, щоби робітники всіх країв кожного року педшого мая домагали ся від своїх правительств ухваленя закона, котрий ограничав би робочий день до осми годин. Конгрес не рішив, як именно повинні робітники добивати ся того закона. Про се мають собі рішати робітники кожного краю з окрема.

Після цього робітники майже всюди рішили в той день, 1-го мая, не працювати і зробити сей день всесвітнім робітничим св'ятом. На першому мая збирали ся робітники на масові віча і поясняли публіці потребу і користь осмигодинного робочого дня, ухвалювали підпівні різолюції, пересилали їх до парламентів, устроювали великі демонстрації і т. д.

За 28 літ день першого мая став вже величавим св'ятом працюючого люду. В деяких промислових центрах західноєвропейських держав обходять се св'ято далеко торжественніше і величавіше чим всякі церковні або державні св'ята. Тепер на першого мая видигають вже робітники не лише домагане осмигодинного дня праці але багато інших важних домагань. В багатьох промислах західно європейських держав і Америки робітники виборили вже собі осмигодинний день праці. В Злучених Державах недавно тому ухвалено навіть закон про осмигодинний день праці для залізничників. В Росії тепер також правдоподобно осмигодинний день праці має бути загарантований законом.

На першого мая видигають тепер робітники кромі домаганя законного установаєня осмигодинного дня праці такі домаганя, як знесеня, армії, рівнож політичних прав для всіх мущин і женщин, заборони діточої праці і прочі основні домаганя соціал демократичної партії.

Рік річно робітники всього св'ята роблять в той день перегляд своїх сил і здобутків та плянують дальшу борбу з своїми ворогами визискувачами, борбу з капіталізмом. Сили свідомого з'організованого робітництва все ростуть і міцніють. Після здоланя одних їхніх домагань, они виставляють други; після добути осмигодинного дня праці, они будуть бороти ся за скорочення його еще більше. Не уступлять они з поля борби аж поки не побідять капіталізму і не запровадять на його місце соціалістичного устрою, в котрім не буде наемних робітників. Будуть працювати всі спосібні до праці люди, не на капіталістичні дармодіди але на себе, на ціле суспільство, від котрого они й будуть діставати все, що ім до життя потрібне. Тоді вже буде видно скільки кожному треба буде працювати.

Сьогорічне робітничє св'ято першого мая приходить ся робітництву святкувати серед дуже сумних обставин. Военна пожежа огорнула майже всю земську кулю. Ріками летєт ся неповинна кров робочого люду. Але свідомі робітники на забувають свого св'ята. І серед воєнного пожару змають червоні прапори під котрі тепер більше еще робого люду навченого страшною дійсністю тої правди, яку проповідували ім соціалісти а котрої они в своїй несвідомості не слухали, поспішать з кріпкою вірою в соціалізм, як одинокий рятуюк.

Он, погляньте: робітничий люд Росії серед полумінній війни розвинув червоний прапор, прапор свободи, волі і згуртований під ним він одним своїм могучим ударом убив свого першого смертельного ворога — царат, а здругим, з своєю буржуазією, він переводить рахунки.

День першого мая, на домагане робітничих і салдатських представителів, признано в Днівесе народним, державним св'ятом.

Чиж малиб ми забути про наше одинокє св'ято, св'ято праці?

Ні! Ми в сій важкій хвилі збираємо ся на першого мая о много численніше на масові віча, щоби повторити нашим ворогам наші невідрачені домаганя; повторити їх ірмікційше і з більшою рішучістю. Збираємо ся, щоби завдати брехню нашим ворогам, котрі протягом сей війни еотні разів вже соціалізмвоги могли запечатавали і показати ім, що війна не убива і не убо соціалізму, але скріпить його і прискіпить його побіду.

ІСТОРІЯ ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА

(Після Дж. Б. Бенгама, написав М. П.)

"Майже так скоро, як люди почали лучити ся разом для спільних потреб і цілей, почало ся уживане певних видних предметів, для ознаки — символу — спільного початку і думки". —

Encyclopedia Britannica.

Люди загально домагають ся поза абстракційними ідеями і принципами чогось еще більше. Звідси то й зродило ся в них пожаданє символів — щось видного для ока, що рівночасно промовляє до людських змислів. Кождий народ має прапор, що представляє той народ — кожда армія має свою спільну хоругву, яка для жовітра представляє ту армію. Она промовляє до нього серед гуку смертоносних воєнних орудій на полю бою, підбадьорує його в довгих і утужливих походах і заслонює в нещасливих відворотах.

В давних часах жидівські племена мали кожде власний прапор — на Евфрамовім прапорі, на примір, був бичок; а на прапорі Венянина — вовк. У Греків, Атенці мали на прапорі сову а Тебанці сфинкса.

Прапором Ромулюса була вязанка сіна на дрочку, який представляє простоту народа, так як знова золоті орли давних римських імператорів представляли пиху і драпнуку жостокість монархії, аб так як хрести (Labatum) "християнських" імператорів представляють брехливість і гіпокрізію.*

В перших початках свого істнованя прапор немовби манифестував спільну соціалну акцію; був се очевидно перший із проявів розвою нішнього суспільного ідеалу.

Прапор зветь ся по англійськи "flag" походить се слово виводять із латинського слова "flamma", що по нашому значить — полуміння. Звідси то виводять, що червоний прапор був імітацією (наслідуванем) полумінній огню або лучів сонця. Ваад великий бог сонця у Фенекіянів, мав багато спільних прикмет з Церес (дочка Сатурна а мати Прозерпіна, богиня збіжжя) особливо привязано богиню рільників. Ті що почитали огонь і ті, що поклялися ся сон що вибирали собі для своїх символів і прапорів червону барву, як найвірнійшу імітацію змислової форми їхніх богинь. **

Історія диких людей майже у всіх частях землі виказує, що они вживали огонь як сигналу для сповіщення про напад ворога, або походу на ворога, або про інші справи. Звичайно за палювали они огні на вершках горбків і ріп, щоб далеко було видно. Іншого легкого способу для передаваня всяких важних і часто нагих вістей тоді не знали. Ми знаємо що й у нас на Україні остерігано перед наблизкою ся Татарою та Турками іменно при помочи запалюваня огню по горбах та узгір'ях. Тому то зовсім природно, червоні сигнали (найвірнійше представле барви огню) прийнято до вживаня і в денну пору.

Длятого же без слухности можна припускати, що найдавніший прапор був іменно червоний, як се свідчать повислі логічні висновки про його уживане а навіть і язикова зв'язь. Мітологічними патронами рільників і робітників були Церес, Помона, Мінерва Прозерпіна і інші, на зв'язках котрих нині часто звуть деякі продукти пль та салів. Ті богині мальовано завжди в одеві барви червоної, подібно до полуміння. І ту барву наслідували робітники в їхній одеві, і їхні символи і декораціях. То була улюблена барва римських плебейв; то був емблем атенських бідаків.*** Барва та була так улюбленою для так званих низших клас в Римі, що (після того як ім дозволено вступати до армії) їхні вожди патріції приказували не раз закинути в ворожий табір кармазинові хоругви, щоби в сей спосіб заставити плебейський легіон до надлюдьських змагань задля відобраення їхнього дорогого емблема. Узурпація червоної барви пануючими класами в Римі була лише одним із способів їхньої програми для розбиття комуни і вирвання із серця робітників любови до тої барви. Пануючі класи знали, що любов робітників до червоної барви погасне, коли они будуть бачити її на своїх визискувачах панів. Відтак плебеям заборонено законом уживати тої барви.*** Та заборона мала так поділати на фенекійських фарбарів, що они нікому не відкрили і непердали тайни свого ремесла і она, як богато других штук втрачена для нас. Червона барва відтак була заступлена пурпуровою. Тоді й повернуло ся давнє значінє і уживане червоної барви, барви працюючої класи а не пануючої.

Для противідріжненя від червоної барви, пазуючі, "шляхотні роди" і попи почали уживати барви білої і блакитної і уживали її через тисячі кіт.*** Біла барва була відзнакою тих, що "не працюють, не плямлять ся працею і — брідять ся працею". Ніхто з працюючих в поті чола людей на міг зберечи своєї чистоти. Блакитна барва, репрезентуюча небесні склепіння, була прийнята на те, щоб на її вид думка глядача звелала ся там високо до небес і щоби она викликала вражіння, будьтобї особа одіта в блакитну одєжу мала якусь зв'язь з чимсь там на небесах, мала якесь особливе призначенє провидіння, щоби немов потверджувала всі тої прикмети св'ятости і мнимого божого призначеня, котрі так собі присвоювали класи ліньвих неробів і паразитів.

(Продовженє в слідуєчій числі).

- * Gibbon — "Rome".
- ** Osborne Ward — "The Ancient Lowly".
- *** ** — "Ancient Lowly".

А. Дорошевич.

СВІТ БЕЗ АЛЛАХА.

(Арабська казка).
Аллахови знудило ся бути вічно Аллахом. Зступив з престоло, вийшов з палати, зійшов на землю і прийняв вид звичайного чоловіка. Шо ра на кулап ся в ріці, спав у траві, та живив ся ягодами, які збирив у лісі. Ягав враз із смергом, а вставав, коли сходило сонце.

Сонце сходило кожного раня і заходило кождого вечера. Так перейшло багато днів без зміни.

Пташки сьпівали, риби играли ся в воді, сьовий світ жив так звичайно, як би нічо, а нічо

не стало ся.
Аллах усміхнув ся і сказав: — Знаменито у урядив світ, має дорогу назначену від віків і нею іде. Але як там людам без мене жие ся? Птахи дурні, і риби також, але цікаво, як жие таке мудре сотворіне, як чоловік — від коли і перестав глядіти на него з гори: ліпше чи гірше?

Так міркуючи вандрував Аллах через поля, гаї, ліси, аж прийшов до великого городу Багдаду.

Но, но, то місто стоїть ще на своїх місці — думав Аллах.
Місто стояло на давньому місці, рикали осли і верблуди, осли працювали, верблуди працювали, ніби нічо не стало ся. — Все в порядку — подумав Аллах — певно ніхто не взиває мого імені.

Був цікавий, о чім люди розмовляють. Пішов отже далі і зійшов на торговищу.
Дивить ся, а купець продає молодому паріковому коня. — Пирсгаю на Аллаха — кричав купець — що той кінь молодий. Ледви два чи три роки, як побачив божий світ. От подивив ся, яке жваве зьвіря. Выглядавби ти гей який козарлюк, як би на него сів. Присгаю на Аллаха, що на тім кони можеш іти в перегони з яким небудь лицарем. То гарний, молодий коник, без жалної вади, без сліду найменшої вади, присгаю на Аллаха!

— А ти мене не ошукаєш? запитав парубок — який-ж бо ти дурний сказав купець замілюючи руки. — Як мож бути таким дурним! Направду, такого дурня треба шукати із св'якою. Як же-ж міг би я тебе ошукувати, коли клянусь ся Аллахом? Чи думаєш, я би мав тратити душу на віки через тебе?
Парубок взяв коня і заплатив золотими, брехняним грішм.

Аллах дав йому добити торгу, а потім приступив до купця і спитав:
— Як то, добрий чоловіче, ти присгаєш на Аллаха, та-ж прецінь його нема!

Купець всплав гроші до мішка, зазвенів племіним і сказав:
— Я знаю о тім добре, що нема Аллаха, але чий той парубок купив би був інакше коня? Прецінь кождий видить, що кінь був старий, має слабі ноги, та й з копитами щось не тее...

Аллах засміяв ся і пішов далі.
Іде, іде, аж нагло видить, як бідний, зячкомий йому Гуссейна дигає на плечах велику белью, два рази більшу від него самого. За Гуссейном іде Ібрагім.

Бідному Гуссейнови угинають ся під тягарем ким тягарем колина за кождим кроком, тіт аж ся з його чола, а очі мало що не вилазять із толови. Ібрагім іде за ним і все говорить:
— Ти не боїш ся Аллаха, Гуссейне? Хочеш висити бальки, а не умієш скоро ходити. Так ти не зможеш ані трох бальок перенести там де треба. То не добре Гуссейне, то дуже не добре не морально. Не наражай Гуссейне своєї душі легкодушно на вічну погибель. Всевидючий Аллах глядить тепер на тебе і гніває ся, що ти днуєш ся до праці. О Гуссейне, болить мене серце, а мущу тобі сказати, що наражеш ся на гні Аллаха.

Аллах потрутив ліктем Ібрагіма, відвів його на бік і сказав:
— Чогож ти майже за кождим кроком визнаєш імя Аллаха? Так його нема від парубка дити. Ібрагім почивав ся у голову. — Ой, мій добродію — сказав — чув я о тім, але що робити? Як би я міг інакше змузити того Гуссейна, щоби ніс скорше бельку? Бельок є ще богато, бо чий маю ще й другого робітника наняти і сплатити? Але в той спосіб я би стратив. Маю би ти Гуссейна? Але він від мене о много сильніший, міг би мені віддати. Маю його замкнути до вязниці? Ще мені утече. Аллах сильніший від всіх, перед Аллахом ніхто не утіче, тоді страшу Гуссейна Аллахом.

Аллах потряс головою і пішов далі. Всюде де прийшов, куди поглянув, гомоніло його імя — Аллах, Аллах — Великий Аллах! День який кінчив ся, довгі тіні мандрували по землі. Не стемніли небі св'ятільця ся біла сільветка мінерету (вежа при турецькій св'ятині, що зваляю мечетом), а з його вершка розлягав ся голос мейна. (Турецький піп).

— Аллах є великий! Аллах є великий! Аллах поздоровив музеїна і спитав:
Невже і ти визнаєш Аллаха, хотів мущиш знати, що його нема?

— Говори тихіше! — сказав з мінерету мущин. — Говори чоловіче тихіше! Колиб то учу скінчили-би ся моя повага і значінє. Ніхто-ж не заглянув до мечету, ніхто-би не приніс мірейкрайца, колиб по св'яті рознесло ся, що нема Аллаха.

Ліне Аллаха захмарило ся він вніс очі в небо, нагло замінив ся в огниний стовп і уніс ся вгору, лишаючи музеїна лежачого на землі в страху.
Вернув ся до своєї палати, сів на престолі почав глядіти на землю. Але усміх вже не розяснив його обличчя, а очі гляділи смутно.
В недовзі трепечучи зі страху стала перед престолом праворівна душечка, бажачою дістати ся в рай.

— Говори, чоловіче, що ти зробив доброго час твого побуту на землі? — спитав Аллах.
— Взявав, о Величний, все твоє імя.
Аллах відвернув голову.

— Ну, а далі, ще що?
— Коли щонебудь починав, задумав, то все Р був в твоїм імені.

— Добре, добре, а що ще доброго зробив?
— Всіх напоминав, щоби твоє імя славили, мали все на устах в кождій обставині.

— Но, то певне не соріше добровив ся — сьміяв ся могучий Аллах.
Душа все дражало зі страху.

— Видиш сам, що справа стоїть зле, — сказав Аллах і відвернув ся, щоби не видіти, як залетів чорний чортище, пірвав душу і заніс до неба.

Так Аллах загнівав ся на землю...

ЧИТАЙ І ДУМАЙ!

В містах стоять храми, наповнені золотом сріблом богу непотрібним, а на сходах храмов джрозать біди, даремно очікуючи, коли всунуть в руку малу, мідяну монету.

В СПРАВІ РЕЗОЛЮЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ РОБІТНИКІВ.

Наслідком резолюції ухваленої українськими робітниками з Вінниги у околиці на масовім вічу скликаним українським соціал-демократичним відділом, котра була надрукована 14-ім ч. "Р.Н.", прем'єр Манітоби п. Норріс поручив міністру вільництва п. Вінклерові розслідути закиди пороблені в резолюції проти п. Кона, суперінтендента Еміграційного Бюра. Який вислід того слідування покищо не звісно. Англійська преса подає, що п. Конови вдало ся переконати міністра Вінклера, що ті закиди не мають рціональних основ.

Прем'єр Норріс дотепер не дав еще відповіді на сю резолюцію.

ЩО НАПИСАЛИ ПРО СЮ РЕЗОЛЮЦІЮ МІСЦЕВІ УКРАЇНСЬКІ ЧАСОПИСИ.

"Укр. Голос" згадав про не лише кількома словами, не додаючи до нєї жадних заміток від себе. "Ранок" "коротенько" пояснив, що "посол Ферлей в варив пива легкодушною обіднякою з'єднаня для манітобського правительства 7,000 дешевих "руських" робітників. Не міг той обіцянки сповнитися через те д. Кон розсердив ся накинув ся мокрим рязлом на лише на самого д. Ферлея але на укр робітників. Ті знов заступались проти нього, домтаючись просто "усуненя д.К на..." "І отсе все є для "Ранка" лише "інтересним зіставленєм подій". Кан. Фармер" про справу зовсім нічо не згадав. За те "Канадійський Русин" уважав за відповідне і потрібне отверто піддержати згадану резолюцію, вважаючи зацелення справу українських робітників на стільки болочною, що на не не можна лише дивити ся з підсьмішкою як на "інтересне зіставленє подій" і за те "К.Р." не дежить ся признане.

ВІДПОВІДЬ П. Л. КОНА.

Від п. Л. Кона, суперінтендента Еміграційного Бюра, наш редакція одержала слідуєчі лист:

До Редактора "Робочого Народу" Вінниги, Ман.

Поважаний Пане! — Недавно тому повив ся був в "Free Press", "Telegram" "Tribune" зміст досить довгої резолюції ухваленої Русинми Вінниги у околиці в як осуджуєт ся мене за моє становище, яке я нібито мав заняти відносно становища Русинів, супроти справи доставаня робітників на фарми. Я, же бажавби, щоби загал ті, ухвалюючи згадану резолюцію, знали про факти у всій її спільності, факти в правдивим св'ятлі, не так, як їх други представили. Се заставляє мене до написаня отсього довгого листа. Вас з просьбою, щоби Ви помітили його в слідуєчій числі цього часопису.

26-го лютого я зателефонував до п. Т.Д. Ферлея і попросив його щоби він прийшов зого бюро і аби ми обговорили та порішили, які кроки треба підняти, щоби пояснити робітникам населеню Манітоби про справу робіт на фарми який спосіб був би найвідповіднійший до заапельованя до Русинів аби они пішли до роботи на фарми в Манітобі під весняного сезону 1917 р. П. Ферлей сказав, що побачить се меню таки того або слідуєчого дня. Тимчасом він пішов міністра вільництва і емігру в тій цілі, аби його повідомити про Русинів в Віннигу до бажавби розвинуту організацію в цілі наклонюваня Русинів Манітоби а они йшли до роботи на манітобські фарми. Той його промови бачили, що його предложение бодобровільне і що о те просив, жене його ніхто не просив, жене порадив йому, щоби побачив ся зі мною і порадити заходи, які я буду уважати за відповідні для осягненя цієї цілі. Відтак треба було одіяти днів безперестанно працювати п. Ферлейови, що і повинно ся в тій справі зробити, поки він прийшов до бюро для обговореня тої справи. Я запропонував, щоби скликав репрезентатів рішучих Русинських редакторів і з'організуваня центральної руського комітету, задля якого булоби пояснити

В СПРАВІ РЕЗОЛЮЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ РОБІТНИКІВ.

Наслідком резолюції ухвалені українськими робітниками з Вінніпегу і околиці на масовім вічу скликаним українським соціал-демократичним відділом, котра була надрукована в 14-ім ч. "Р.Н.", прем'єр Манітоби п. Норріс поручив міністру рільництва п. Вінклерови розслідувати закиди пороблені в резолюції проти п. Кона, суперінтендента Еміграційного Бюро. Який вислід того слідства, поки що не звісно. Англійська преса подає, що п. Конови вдалося переконати міністра Вінклера, що ті закиди не мають національних основ.

Прем'єр Норріс дотепер не дав ще відповіді на сю резолюцію.

ЩО НАПИСАЛИ ПРО СЮ РЕЗОЛЮЦІЮ МІСЦЕВІ УКРАЇНСЬКІ ЧАСОПИСИ.

"Укр. Голос" згадав про нього лише кількома словами, не додаючи до нього жадних заміток від себе. "Ранок" "коротенько" пояснив, що "посол Ферлей на варив пиво легкодушною обіцяною з'єднання для манітобського правительства 7,000 дешевих "руських" робітників. Бо не міг той обіцянки сповнитися, через те д. Кон розсердився і накинувся на мокрим рядном не лише на самого д. Ферлея але й на укр. робітників. Ті знов заперечували проти сього, домагаючись просто... усунення д. Кона..." "І отсе все є для "Ранка" лише "інтересним зіставленням подій". Кан. Фармер" про сю справу зовсім нічого не згадав. За те "Канадійський Русин" вважав за відповідне і потрібне отверто піддержати згадану резолюцію, вважаючи зацелену справу українських робітників на стільки болочою, що на ній не можна лише дивитися з підсмішкою як на "інтересне зіставлення подій" і за те "К.Р." на нежить ся признане.

ВІДПОВІДЬ П. Л. КОНА.

Від п. Л. Кона, суперінтендента Еміграційного Бюро, наша редакція одержала наступний лист:

Директор "Робочого Народу" Вінніпег, Ман.

Поважаний Пане! — Недавно тому появився був в "Free Press", "Telegram" і "Tribune" зміст досить довгої резолюції ухваленій Русинами Вінніпегу і околиці в якій осуджує ся мене за мое становище, яке я нібито мав займаючи відносно становища Русинів, супроти справи достарчування робітників на фарми. Я дуже бажавби, щоби загал "Русинів", або щонайменше ті, що ухвалювали згадану резолюцію знали про факти у всій тій справі, факти в правдивім світлі, а не так, як їх другі представляли. Се заставляє мене до написання отсього довгого листа до Вас з проською, щоби Ви помістили його в наступному числі Вашої газети.

26-го лютого я зателефонував до п. Т.Д. Ферлея і попросив його щоби він прийшов до мого бюро і аби ми обговорили та порішили, які кроки треба підняти, щоби пояснити руському населенню Манітоби про справу робіт на фармах і який спосіб був би найвідповідніший до заапельованя до Русинів аби они пішли до роботи на фарми в Манітобі підчас весняного сезону 1917 р. П. Ферлей сказав, що побачити ся зі мною такі або наступного дня. Тимчасом він пішов до міністра рільництва і еміграції в ті цілі, аби його повідомити що Русини в Вінніпегу дуже бажують розвинути організацію в цілі нахлюнована Русинів Манітоби а они пішли до роботи на манітобські фарми. Той його крок показав ясно, що його пропозиція було добровільне і що о те пред-міжене його ніхто не просив. Міністер порадив йому, щоби він побачив ся зі мною і поробив такі заходи, які я буду вважати за відповідні для осягнення тієї цілі. Відтак треба було около п'ять днів безперестанно пригадувати п. Ферлейови, що щось повинно ся в тій справі зробити, поки він прийшов до мого бюро для обговореня тієї справи. Я запропонував, щоби він скликав репрезентантів рїжних існуючих руських організацій і руських редакторів в цілі з'організована центральною руською комітею, задачею котрого булоби пояснити за-

галови Русинів потребу з їхньої сторони іти до роботи на фарми позаяк предвиджувано велику нестачу робітників, котра могла спричинити зменшене продукції збіжжя, що консеквентно ідемпалооб загальний рух і інтереси провінції і позбавилоб певне число досвідчених і недосвідчених робітників роботи на слїдуочу осїнь і зиму. Я запропонував в імені Департаменту, котрим я завідую, платню для чоловіка, котрий би був секретарем такої організації, через місяць або два, і згодивим ся заплатити за винайм галь на мітінги в згаданій справі, за друковане оголошенє з поясненнями ситуації, всяку почтову оплату і прочі видатки злучені з розвитом такої організації, зазначаючи ясно, що ми не будемо платити за жадні статі або зазиви в руських часописях, позаяк я уважав, що часописи повинні помагати у всякій такій кампанії. Розуміє ся я застеріг собі право рішати про всякі виплати які будуть.

Я докладно пояснив п. Ферлейови, що сей Департамент зовсім не хоче старати ся дїстати Русинів до роботи на фармах за низшу платню від тої, яку пропонує ся і платити ся фармерським робітникам других народностей і вказавим йому, що від \$45 до \$50 на місяць і харч є найвищою платнею, яку фармери хотять платити і що, се є принятя скаля платні при найманню робітників до роботи на фармах.

П. Ферлей згодив ся на мій плян і обіцяв якнайкорше розвинути таку організацію. Се було 1-го марта і того самого дня, появиля ся в англійських часописях новинка про те, що п. Т.Д. Ферлей при помочи провінціального правительства почав рух в вище описаній цілі. Проминило майже п'ять тижнів, я питав часто п. Ферлея, що робить ся в сїй справі а він завжди впливав мене що все йде якнайкраще. Тимчасом я довідався, що ані словечка про сю справу не було згадано в жадній з руських часописей і що жадних старань не пороблено для виясненя людям ситуації. Відтак на мое іляганє п. Ферлей скликав мітінг в "Квінс Театрі", на котрий був запрошений прем'єр Манітоби. Прем'єр пояснив ситуацію і запевнив присутних, що правительство зобв'язало ся не хоче дїстатив Русинів до роботи на фарми за низшу платню, чим другі фармерські робітники дїстають. Сповіданим вислідом того мітінгу мало би ти назначене комітею для поведєня цілої тієї справи. Знова проминуло десять днів і як мене не поінформовано, того комітею, котрий мав бути назначений на ті мітінгу, зовсім не на значено і що він нічого не робить. Я попросив п. Ферлея, щоби він прийшов до мене і пояснив йому, що в виду його обітниць і тої заяви, яка появиля ся в пресі 1-го марта про розвиненє організації, котрої він не зробив поимю його частих запевнень, я чую ся приневоленим поінформувати загал за посередництвом преси, що він не додержав своєї обітниць, котра в суті річі не була лише обітницею, але предложем зробленим ним самим з його власної свободної волі. Моя заява в пресі відносиля ся до того, Русини не відізнавали ся в тій справі, з тої причини, що їх майбутній лїдер, п. Т.Д. Ферлей не зумів з'організувати того руху який він так рішуче обіцяв ся організувати.

Другою кривдою, яку мені закинено, було те, що я не хотїв давати приватним бюрам посередництва праці замовленя на фармерських робітників. Колиб я так робив, то я поступавби проти моїх принципів позаяк я вважаю, що чоловік котрий хоче працювати і шукає за працюю, не повинен платити оплати за те, що йому скаже ся де є корисна робота.

Я дуже бажав би висунити се, що Департамент, котрим я завідую, ніколи не бажав собі наводити Русинів до роботи за якунебудь платню низшу від пануючої скалі.

Щиро дякуючи Вам за поміщенє моєго отсього листа на сторінках Вашої газети, остаю, Вашим щиро жичливим слугою,

Люїс Кон
Суперінтендант Еміграції
Кольцації.

Вінніпег, Ман., 20 цвітня, 1917.
Повисний лист доказує, що ціле те "хожденє" п. Ферлея до міністра і п. Кона представляє ся в зовсім іншій світлі, чим його представляв п. Ферлей. "Р.Н." мав слушність, ко-

Нищене потвора капіталізму.

ли писав, що п. Ферлей хотїв послужити правительству. Нема сумніву, що він хотїв придумати, дає спромому житя всякій людині на землі, а сами його навчить, що минають вже ті часи, коли на подібних справах коштом загалу можна собі виробляти перед "панам" кредит.

Шождо самого п. Кона, то ми всеж таки не можемо оправдати його з того, що він не слушно і безпідставно атакував українських робітників. Укр. робітники не мають нічого спільного з роботою п. Ферлея і за його поступки, обіцянки і заяви не відповідают. Чомуж їх ідентифікувати з п. Ферлеем, або, чому їх лаяти за те, що п. Ферлей не сповнив своєї обіцянки? Нема чого сердити ся на загал, коли той не хоче вже слухати того, що йому говорять політичні посередники-агенти. А наші робітники вже відвертають ся від них — се факт. Тому правительство повинно вже навчити ся не приймати їхніх послуг, але в таких поважних справах треба говорити отверто до самого народа.

Шо до достарчуваня замовленя на робітників для приватних бюр посередництва праці, то п. Кон має слушність, що не дає тих замовлень і не помагає тим бюрам тягнути доларів з робітників. І в резолюції закиду в сїй справі йому не зроблено. Ми годимо ся вповні з тим, що вже найвищий час, щоб на місце приватних бюр посередництва праці були заведені відповідно заряджувані безплатні бюро праці, про котрі правительство повинно подбати.

НОВИЙ ВІДДІЛ У.С.Д.П.

St. Catherine, Ont.

Ту в нашій місцевості відбув ся дня 22-го цвітня 1917 р. пропагандовий мітінг, скликаний місцевим польським соц. відділом і декількома українськими робітниками симпатиками робітничої справи. Мітінг був проголешений в мовах польській і українській і на него прибуло хотяй невелике число наших українських робітників, то все таки прибули ті, котрим лежить на серці доля робочого люду і его визвіл з кайдан капіталістичного гнету. Мітінг організував тов. П. Вербіцький і пояснив цілі скликаного мітінгу та вїзав до слова тов. П. Ковалішиного орг. С. А. О., котри прибув до нас з Гемпатоу. Тов. П. Ковалішин в своїй двогодинній промові говорив про нинішній капіталістичний устрій, та як поступенно

про те, щоб робітники ходили роз'єднані неорганізовані, бо їм так легше возитися на ваших карках і визискувати вас на всі лади. Не слухайте і тутейших попів, котрі прикривши ся Христом туманяєт вас, визискують і страшаєт вас еще другим якимсь пеклом тоді, коли ви вже маєте пекло і то найстрашніше працюючи тяжко довгі години при топлєно жєлєза і по других убійних роботах на рїжних заводах. Ту є пекло і рай на землі! Пани, попи украли той рай від нас а нас заставили пекельно працювати на них.

Вирте-ж в свої власні сили, бо ви творці сьвіта, творці всего що лиш ваше око спогляне і ви тримаєте всіх тих галанясів на своїх плечах і годуете їх, а не они вас! Тож до праці, до єдності! Нехай червона квітка соціалізму заквітчає серця наших тутейших робітників і зродить в них енергію до боротьби над усім злом.

Надіюсь, що ви не останете глухі на мої упімненя а відізнаєте ся у вас людська гідність і станете разом з нами до боротьби з усіма тими, що називають ся ворогами ваших робітничих інтересів. А вже найбільше то визнаю вас, узброїти ся в робітничі часописі як "Р.Н." "Роб." бо се найлучша зброя у вашій шоденній боротьбі і підстава, фундамент вашої сьвідомости.

Я кінчу і кличу! Хай росте наш молодий відділ У. С. Д. П. в St. Catherine!

Хай жне соціалізм! Хай гинуть темні духи і вороги робочого люду! Хай жне і побіджає робочий люд!

Павло Вербіцький,
орг. відділу.

Від Екз. Ком. — Екзекутивний Комітет з великою радістю вітає новозаснований відділ і бажав новим борцям за визвіл робітництва якнайкращого успіху.

Д. Лобай, секр.

НА РОЗІГРАВКУ В ДОХІД "Р.Н." ЗЛОЖИЛИ:

Д. Петраш, Фентон, Саск. — англійську кнйку.

Андрій Угрин, Тімінс, Онт. — скрипку, вартости \$8.00.

Н. Липка, Вінніпег, — штурчну скриньку на бритву (котрої не потрафить кожний отвори-ти), вартости \$1.00.

ПОШУКУЮ

у важній справі Івана Рудейчука, з Буковини, котрий робив зі мною в 1916 р. на секції С. N. O. Ry., Key Junction, Ont. і в грудні сквітував ся. Хтоби про него знав, або він сам, хай зголосить ся на мою адресу.

Пошукую також свого брата Олексу Романюка, з села Жадови, пов. Сторожинець, Буковина. Він робив у траці ко-ло С. N. R. лінії в Моват і Парісон. Хтоби про него знав, або він сам, прошу зголосити ся на адресу.

George Chuwik,
C. N. O. Ry., Key Junction, Ont.

ЛИШЕ \$2⁰⁰ ЗА ТЕ

ЩОБИ НАУЧИТИ СЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.

30.000 СЛІВ УКРАЇНСЬКОЮ, ПЕРЕТОЛКОВАНИХ НА АНГЛІЙСЬКІ З ВИМОВОЮ, СЕБТО, ЯК ВИМОВЛЯТИ КОЖДЕ АНГЛІЙСЬКЕ СЛОВО.

ПОВЕРХ 1.600 СТОРІН НА ЯКИХ МІСТЯТЬ СЯ ВСІ ТІ НАЙПОТРІБНІЙШІ І НАЙБІЛЬШЕ УЖИВАНІ СЛОВА! — В твердій оправі, грубости два цалі — лише за \$2.00.

ЛИШЕ \$2.00 за сей ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКИЙ СЛОВАР, що недавно вийшов з друку, якому подібного ще не було і нема в Канаді ані Злуч. Державах. Сотки похваляючих листів отримуємо що дня від тих, що покупили від нас словарі і ось один із них мїстимо: —

ВП. ПАНЕ! — "Ваш словар отримав-ем і я дуже з него задоволений. Я самий не сподївав ся, що за два долари можна дїстати такий словар, що містив так дуже багато слів. Якогоб я слова не заду-мав так в тім словарі знаходжу. Я тепер що дня учу ся з него за три тижні я більше научив ся по англійськи чим за дев'ять років мого побуту в Канаді. В нїм так слова повкладані, що дуже легко учити ся. Кілько я не мав малих тумаків, але з малих не мож було учити ся добре. — На сім кінчу сей лист і дай Вам Боже, мого лїт прожити Панове Книгарники, щосьте не жалували труду і гроша на видрукованє так цїнного для яким є сей ВЕЛИКИЙ СЛОВАР".

Остають з глибоким поважанєм
Іван Романівський,
Летбїрідж, Алта.

Подібні листи отримуємо що дня, а се є доказом, що сей словар відповідає всім бажаням укр. суспільности а головне тим, котрі бажують вичити ся знаменито англійської мови.

Висилайте Ваше замовленє до:

Ruska Knyharnia
850 MAIN St. Winnipeg, Man.

ПОДОРОЖ ПО КІМНАТІ.
(Продовжене зі стор. 6-тої.)

же рад тому. Але миш стала на ново своє робити. Мене оганувала лютя знов.

Я не хотів вдумити будити Гарріса, але коли миш все таки гризла без кінця, я мусів кинути другим черевиком.

Тепер стовк я зеркала. В кімнаті було два зеркала, а я стовк, очевидно, більше. Гарріс знова пробудився, але не докоряв мені. Се мене ще більше заболіло і я рішив собі радше перетерпіти не знати як муки, чим будити його втретє.

Миш втретє уступила ся. Я почав поводити драмати, а тут зачинає бити годинник. Я почислив години і знова задрирав. На жаль зачинає бити другий годинник. Я знов боюсь. Опилю чую два великі дзвони на ратуші вибивають голосно й мільодійно. Ще ніколи в життю не чув я таких любих чарівних, таємних звуків. Та коли се тривало близько чверть години, мав я того всього досить. Навіть описав, кілька разів я маю до що не вснув, будив постійно мене якийсь новий шелест. А коли я будив ся, не бачив перини на ліжку. Я мусів схилити ся аж до землі та підіймати її.

Вся охота до сну щезла. Я був певний, що мені зовсім не хочеть ся спати, а притім маю спрагу як в горячці. Розваживши отже справу точно, признав я найліпшим вбрати ся, вийти на подвірє, там при криниці вмити ся, відсвіжити ся і закуривши папіросу та давши волю гадкам, перечекаати, поки не мине ніч.

Мені здавалось, що я всплюю вбрати ся і при тій роботі не збуджу Гарріса. Правда, черевик покидав я за мишиною, а ле літньою порою таку саму службу зроблять капці. Отже я встав і помалу зовсім вбрав ся — пропала тільки десь одна скарпінка. Кілько наушав ся я за нею — нема! Але що без неї годі обійтись причакнув я на коліна й руки та з одним капцем на нозі, а з другим в руці, почав шукати довкола себе. Дарма! Я лежав на землі руками й ногами тай даї шукав.

Кілько разів руйнув коліном, тричі підлога, чути туркіт, 35 а навіть 36 разів більший, чим в день. В такі хвилі я все здержував дихане і переставав, поки не переконав ся, що Гарріс не пробудив ся. Описав ліз я знов далі. Я сунув ся сюди й туди, але скарпінки не міг знайти.

А взагалі нічого не міг знайти, тільки самі меблі. Мені здавалось, що, коли я лягав спати, в кімнаті не було так багато меблів, передусім крисел — тепер всоди крисла тай крисла! Чи може за той час спровалило се тут кілька родити? Тай ще то, що я не бачив тих крисел, я чув їх, коли раз-по-раз бив в них головою. Мене опанувала чимраз більша лють і при рачкованю вирвало ся мені неодо погане слово. В присутіи скаженої люті махнув в рукою на скарпінку, таж я можу вийти й без неї! Я став на ноги так як мені бачилось, підійшов до дверей. Нараз бачу: я стану перед несто вченим зеркалаю. Я здержав на хвилю віддих — пізнав, що заблукав ся, і не знаю, де я. Се мене дуже розлютило. Якби в кімнаті було тільки одно зеркала, а се значить тільки, як би їх було 1000: як на те висили вони на протилежних стінах кімнати. Правда, я бачив неточні обрисі вікон, але серед моєї мандрівки, я не міг гаразд зорієнтуватись в положеню вікон і тому вони, місто помочи мені, еще більше мене баламутили.

Я ступив наперед — і перевернув парасоль. Він падаючи на тверді дошки не вкриті хідником, синив такий гук, якби хто стріляв з пістолету.

Я закусив губи і стримав віддих — Гарріс не ворохнувся. Помаленьки й обережно приставив парасоль до мурю — а ле ледви відняв руку, він знов... тарак! Я здригнув ся, хвилю на слухував в німім гніві — спокій. Я підніс знова сей парасоль — і вже з найбільшою старанностю й увагою опер його о стіну — але де там!

Я вже мало не тріс з люті. Колиб не те, що в сій великій, глухий кімнаті було так темно і святоточно, так глибоко — по важко, я повно, важив би слів, яких не можна б надрукувати в читанці для недільної школи, бо питане, чи хто купив би таку книжку. Як би се довге повзане не було втомило сил моїхго ума, то я був би міг взятись

до чогось ліпшого, як ночую, в темряві ставити парасоль на гладку підлогу. Навіть в ясний день ледва чи вдалоб ся воно доперва за п'ятим разом. Остала мені тільки та одна розрада, що Гарріс спав далі спокійно і не рухав ся.

Парасоль не міг послужити мені навіть за дороговказ; в кімнаті було аж чотири парасолі і всі однакі. Тепер рішив я найти двері, торкаючи пальцями стіби. Я підняв ся і спробував, але в сю мить трутив образ. Був се невеликий образ, але начинив такого стукоту, як би впала ціла панорама. Гарріс не писнув. Але я прочував, що збуджу його без сумніву, коли не понехаю таких експериментів з образами. Дам радше усюмо спокій і остану в кімнаті. От наиду еще раз круглий столик; вже не раз я трафлю на нього, а він стане мені вихідною точкою — до вишука немо легка. Як наиду ліжку, наиду і збанок з водою — врашу доскуплю спрагу й джаку спати.

Тому став я далі повзати; до повзаня мав я більше довіря, бо при тій роботі нічого не переверну. По деякім часі натрапив я на стіл — очевидно головою, а набивши собі гудза, встав на ноги й витягнувши руки вперед, ступав далі. Я надіслав одно крисло, описав мур, друге крисло, потім софу, описав гірську палицю, потім знову софу. Се знов збило мене з пантелику, бо я думав, що в кімнаті була тільки одна софа. Я найшов знова стіл, щоби від нього взяти напрям до ліжка, але найшов тільки кілька крисел.

Тепер впало мені на думку — о чім повинен я був давно подумати — що стіл є круглий і тому не надасть ся на вказівку.

Я став ступати навмання, поміж крислами й софами, зайшов в незвісні сторони — вивернув свичник, коли підносив свичник, перевернув ямляту, шукаючи-ж на-помацьки лампи, вивернув збанок з водою, що впав з гримотом. Я погадав собі: "Бачиш, я найшов тебе!" а мені здавало ся, що ми стрінемо ся з собою!"

Аж тут як не заверещить Гарріс: "Розбийник! злодій!" По хвилі крик Гарріса спричинив ребељу в цілім домі. Добродій Х надб'їв в довгий нічний сонорчій, зі свичкою в руці за ним молодий У з другою свичкою. Другими дверми надбігла ціла процесія зі свичками й ліхтарнями: господар дому, два гості Німці в нічних уборі й так само, одно дівка з кухні. Я оглянув ся довкола. Я був біля ліжка Гарріса — від мойого далеко о цілу недільну прогулянку. Під муром стояла тільки одна софа і тільки одно було крисло, о яке я міг вдаритись. Полюдовну ночі я бігав довкола нього як планета і бив ся в нього як комета.

Я пояснив людям, що чинив і чому. Господар й люди відійшли, а ми стали ладити снідане, бо на дворі світало. Я глянув крадькома на свій педометр і переконав ся, що зробив сорок і сім миль англійських. Але се не обійшло мене ні крихту, бо я й так мав відбутти подорож пішки.

Переклав М. Коб-ий.

ДОПИСИ.

Pleasant Home, Man.
Хвальна Редакція "Р. Нар."!

Від самого початку заснованя Соціал Демократичної Партії і її органу "Р. Н." я був і є до нинішного часу членом партії і передплатником "Р. Н." Та на ша часопісь перебула вже дуже багато лиха, мала вже упасти, але завдяки добрій спрведливій і витревалій праці щирих товаришів, она за так короткий час, за пів року так світло піднесла ся з упадку.

З тої утіхи послало \$1.00 на пресовий фонд і маю надію що дочекаю ся того часу, коли наша часопісь "Роб. Нар." буде виходити щодня, чого з серця товаришам желаю.

При тім не зашкодить мені добрим словом відозвати ся до українських фермерів. Знаю добре, що жеми фермерами є добрі люди, поступові і заможні, що моглиб потерпіти матеріально часопісь "Роб. Нар.", але не можу накидати комуся нашу часопісь, тільки розумною просьбою осявідомованем можна чоловіка направити на дорогу правди.

Трафляло ся мені чути не від

одного фермера, що каже на що таку часопісь читати; она нічо не варта. А я з своєї сторони скажу так: — хто ігнорує котру небудь часопісь, той грубо милить ся, бо як хто може той повинен передплатувати і читати кожду часопісь бо тим способом набере собі більше знаня і дізнає ся правди, чим котра часопісь людий годує.

Напримір часопісь "Канадієць" релігійно-моральний тижневник, що виходить в Едмонтоні; она підпірає інститут релігійний. "Кан. Фермер" підпірає партію ліберальну. "Укр. Голос" безпартійний. В кождій з них знайдеть ся іншого писаного. Є часом і дещо такого, що цікаво перечитати, а є й богато облуди і неправди. Читайте ті часопіси і читайте "Р. Н." та порівняйте де правда. От перечитайте в 13 ч. "Р. Н." статтю п. з. "Релігій Розуму". Чиже не є то неоцінена стаття для муляро чоловіка? А знав ти чоловіче релігій розуму? Ні! Отже, любий українській народе читай і осявідомляй ся. Знає робить чоловіка моральним. Читайте-ж і передплатуйте "Р. Нар." а з нього наберете собі потрібного знаня.

Правду пишу, любі товариші, що з жадної часопіси в Канаді я не є так вдоволенний і жадна часопісь не є мені так дорога і поучаюча як "Роб. Нар.". Віткою і відрадою для мене є зріст руху робочого люда, зріст соціал демократичної партії і нашої найдорозжій часопіси "Роб. Нар."

З соціалістичним поздоровленем,
А. Волчук.
Toronto, Ont.

Коли прийшла до нас вістка з Європи, що в Росії став ся переворот, що розвалилась тюрма народів наш виділ У. С. Д. П. разом з групою укр. і рос. соц. революціонерів і польських соц. виділом "Ротєда" відсвяткували день побіди російської революції над царизмом. 18 марта "Broadway Hall" була так переповнена що много публіки з браку місця мусіло вернутись доми. На початку се го великого зібраня хор відспівав Марселезу, котру привітали з великою радістю і слезами в очах.

Перший забрав слово тов. Р. Мак, соц. рев. і представив присутним значне перевероту в Росії. На сю вістку, котра прийшла до нас сюди, кождий робітник і робітниця спізнали якою могучою силою є робітничая класа, котра в один хвилі може змести з ліня землі все, що стоїть їй на перешкоді.

Описав забрав голос тов. М. Ротшільд і говорив в польській мові так само про значення революції, і як частував царя Поліяк своєю автономією до послідного часу, доки німецький імлітаризм не зруйнував до тіла сія і міст в Польщі. На закінченє говорив т. І. Стефанік про поваленє російського царату і його всьоткліки, котрі сотки літ гнобили душіли ріжні народи а між ними і українській народ, котрому було заборонено навіть писати і читати в своїй рідній мові.

Подібний другий мітінг відбув ся 25 марта в "People Theatre" при участі досить великого числа робітників і робітниць, на котрім говорили бесідники в російській мові т. А. Свігач, в українській т. Ст. Васкан, в польській т. М. Ротшільд.

Третий о много численній масовий мітінг відбув ся дня 1-го цвітня в "Massey Hall", в найбільшій галі в Торонто. Мітінг був скликаний комітетом зложеним з представителів всіх соціалістичних організацій міста Торонто.

Робітники не дивлючись, що се вже був третій мітінг, що на дворі була непогода зійшлись і майже заповнили галю в котрій містить аж поверх 3,000 осіб.

На предложенє т. Гр. Мака, щоби прийти з помічю борцям революції, зібрано того дня на сю ціль 321 дол і 76 ц. Загальна сума зібрана зі всіх трох мітінгів вносить 533 дол і 3 ц. З того розходу було на галі і оголошеня \$131.39 а чистих грошій осталося \$461, котрі має ся вислати в Росію, на коли дістане ся точну адресу від таких людий, котрі зможуть ті гроші ужити на дійсне підтриманє народної свободи, в користь працюючого народу.

На закінченє хор відспівав "Ви жертвою в бою нерівним яглі". Вся публіка встала на знак пошани для борців в павших за свободу народа.

Всіми присутними рішено пі

слати привітну телеграму на адресу соц. дем. депутата Думи т. Чхейдзе.

З охликами! "Хай живе свобода! Хай живуть війні народи! Хай живе інтернаціональний соціалізм!" публіка опустила галю.

Присутний.
Volga, Man.

Вже довгий час як ми замешкали сю околицю, однак про нас можливо мало хто чув, що ми живем, ба, навіть поблизу наші сусіди прозвали сю околицю "мертвий сибір". І справді оно так і було. Кождий з нас жив сам про себе, а про загальні справи майже ніхто не інтересував ся. Але за старанем кількох одиниць ми прийшли до переконаня, що нам треба жити інкашим життям. Ми прийшли до переконаня, що тільки в організації сила. І з днем, коли ми почули вістку з Росії, що там революція, коли ми почули, що з Сибіру вертають тисячі засланих котрі боролись о свободу свого народа, а котрих російський самодержець "Міколушка" заслав в Сибір на страшні муки, голод і холод, в той день в нас в сям "мертвий сибір" вістка ся поділила і в нас вступило нове життя і зродилась думка бунту, думка протесту проти всіх ворогів робітничої класи, проти всяких лаядацтв і знущань над робітниками і над нами фармерами зі сторони капіталістів і їхніх прислужників.

Ми устроили вже два віча в справі заложеня читальні і мивнушого віча ухвалили будувати власний дім. Зараз таки другого дня ми приступили до його будови.

До читальні на перший раз вписалось 18 членів. До заряду ввійшли: Ів. Сидор орг. А. Яворський завст. орг., П. Клим секр., Т. Шевчук кас., М. Угрин бібл., С. Товмак, М. Сліворський і А. Смерчанський контролери. Ми віримо святю, що і всі другі фермери в нашій околиці не відкажуть ся вступити в члени нашої читальні, де ми разом будем учитись любови до всіх поневоленних братів, де ми разом будем вчитись поводити оден за всіх а всі за одного. І ми фермери згаданіи місности кланем до всіх глущих закутних Канади де живуть наші фермери і робітники: Закладайте просвітни читальні, вступайте в робітничі організації бо тільки в робітничій організації наше спасенє. Читайте робітничі часопіси і книжки бо тільки они нас виведуть з тюрми темноти, бо тільки они вкажуть нам спосіб страсти ярмо гнету, недолі і неволі. Хай нашим гаслом буде все і всоде: Долів з гнобителями цілого світа! Долів з царями і королями! Долів з проливом крові! Най живе братерство на землі! Досить нам брати робітників та фермерів сидіти з заложеними руками, доволі займайтесь грою в карти, пльоткарством та п'янкою. Учім ся спільно любити одні других, учім своїх діточок вільної думки, учім їх любити робочий люд всіх народів однаково, а будьмо певні, що тоді буде мир на землі, будуть жити всі народи спільно як братя, зникнуть війни, зникне морд синів землі, і воскреснуть ті слова, котрих Христос учив і за котрі його розпяли.

За заряд,
П. Клим, секр.

НА ПОМІЧ ОКАЛІЧЛОМУ ТОВАРИШЕВИ.
Моше Jaw, Sask.
Хвальна Редакція!
Прочитавши в "Р. Н." просьбу одного з товаришів, котрий протягає свою руку о поміч. К. Шелегей представив присутним на нашій забаві дня 1-го цвітня, положене нечасного робітника і вівзав, щоби они пологли бідному товаришеви матеріально після чого зібрано \$16.80. Всі згодились щоби післати сю суму до Ред. "Р. Н." а би она вислала тому товаришеви до "Prince Albert, Sask." а також щоби помістила коротко в "Р. Н." кілька грошій, для того і від кого зібрано. Зірка вносила \$16.80, оплата пошти з листа 20ц. Переслано \$16.60. З тов. поздоровленьем,
Т. Грининок.

ПОШУКУЮ
із Унтер Шерівіц, з Слобідки, пов. Чернівці, Бук. своїх знайомих, сусідів і фаміліянтів, котрі мене знають; прошу зголосити ся на понизшу адресу:
Wasył Mukan Stefaniw
86 Menay St. Montreal, Que.

Пресовий фонд
„Роб. Народа“

Монтреал, Кве. — Тодор Кричун \$2.00.
Либбі, Монт. (Злуч. Держ.) — Б. Крук \$1.00.
Вегревіл, Алта. — М. Костантинюк 50ц.
Гендел, Саск. — П. Мартинюк \$3.00.

Wakaw, Sask.
Тов. Н. Лазарович з Сокаль, Саск. запросив собі гостий на Велудкєнь, де они забавляли ся дуже гарно. При тій нагоді зложили они також свої датки на фонд "Р. Н."

Імена жертводавців:
По \$1.00 зложили т. т.: В. Юршах з Гафорд; В. Сливчук, Вакав; В. Угрин; Дм. Угрин; І. Угрин.
По 50ц.: Н. Лазарович; М. Марковский; т-ка Параска Марковська; т-ка Розалія Лазарович.

Разом 7.00
Жертводавцям щира подяка.
І. Угрин.

Medicine Hat, Alta.
ВЕЛИКОДНА ЗІРКА НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "РОБ. НАР."

На 15-го цвітня, себто на Великєнь, відбулась забава в тов. Д. Борса. При сій великодній забаві не забули товариші і за наш орган "Р. Н."

Тов. А. Стемковский поженив зібраним від соціалістичної партії і яку силу має

ЧИТАЙТЕ, ПРО ВЕЛИКУ І СУМНУ НОВІСТЬ: ПРО УКРАЇНСЬКИЙ НАРОД В ГАЛИЧИНІ! — АВСТРІЯ ЗРАДИЛА ГАЛИЦЬКИХ УКРАЇНЦІВ!
Бібліотека "Новий Світ" випустила з друку книжочку п. з. "ВІДОКРЕМЛЕНЕ ГАЛИЧИНІ"

Як в 1848 р. так і в теперішній війні Австрія зрадила галицьких Українців. В східній Галичині Австрія вившала на шибеницях тисячі Українців, а в її тюрмах не бракує і сивоволосих українських старців і маленьких дітви. А чого не могли доклати шибениці і тюрма — доконав перед смертю шар Франц Йосиф І. Рівночасно з проклятою австрійською незалежною державою він заповів і "Відокремлене Галичині". Український народ віддав на заслужену і несласку польської шляхти. І так-то в нову неволю попав весь наш народ! Ним розпорядились так, як в часах панщини розпоряджував ся пан зі своїм рабом.

В якійсь є описана боротьба українського народа від 1848 р. за що і кілька наш народ проляв крові і кілька то владло жерта в боротьбі за його слушні, святі права і що з ним сталося в теперішній війні? Є також описано, що робили і зробили українські парламентарні послы, високі укр. "політики" і "Українське Корпоративне Підприємство у Відні".

Замовляйте ж і ширтє сотками при кождій нагоді книжочку "Відокремлене Галичині".
Ціна 12ц. 25 за \$2.50. — 100 за \$8.00. — 250 за \$16.00.

Зміст:
Ів. Гилья: "На чужині та в дома"; Гордон Най: "Чому я є революціонером"; А. Бебель: "Міжнародність"; Ів. Франко: "Руїна веліч старинного світа"; "Причини землетрясеня" і "Колі настане кінець світа".
Са книжочка містить красні статі і є дуже наукова. Ширтє же її при кождій нагоді.

Ціна 10ц. — 25 за \$2.00. — 100 за \$6.50.
За обом книжочками пишіть на адресу:
"NOWYJ SWIT"

Box 1051,
Без грошій не висилає ся.

Монтреал, Кве. Canada.

ПОЗІР, УКРАЇНЦІ, ЧИТАЙТЕ! В сям тижни вийшла нова на 160 сторіч з 26 воєнними мапами і дуже гарними військовими образками книжка під заголовком
3 ТЕРЕНІВ ЄВРОПЕЙСЬКІЙ ВІЙНИ

Хто хоче довідати ся, як війна вела ся і відбувала ся в краю, в колих йому добре знаних; хто цікавий на ті всі горя, злидині і муки в краю підчас нападу Москалів і потім, коли Москалів виганяли; вкниці хто цікавий знати, як тепер виглядає в тих околицях в краю, де війна далі ведець ся нехай прочитає нашу книжку а буде мати про все те докладний образ і понятє. В книжці є також спис побитих, ранених і полонених Русинів-Українців, що були при галицьких і буковинських региментах. Неодні знайдє в тім списі імя свого крєвного або сусіда або знакомого і буде знати, яка доля підчас війни їх постигла. Богато книжок вже не остало ся, тому треба спішити ся з замовленьми. Ціна книжки з пересилкою 50 центів. Гроші слати степмсами або моні-ордером також готівкою в листі на адресу:

SKLAD KNYZOK
P. O. BOX 81, PEBTH AMBOY, N.J.

Читайте Одиноку Укр. Соц. Щоденну Газету
„РОБІТНИК“

Орган У. Ф. С. П. в Злучених Державах.

Річна передплата в Злучених Державах і Канаді:

На рік \$4.00
На півроку 2.75
На черврт року 1.50

"ROBITNYK"
2335 W. 11-th St. Cor. Literary Rd. Cleveland, Ohio.

КУПУЙТЕ ТИКЕТИ ДО РОЗІГРАВКИ В ДОХІД "РОБОЧОГО НАРОДА".
Розігравка в дохід "Робочого Народа" відбуде ся сейчас, як лише будуть розпродані всі тикети.

Тикетів до розігравки в дохід "Робочого Народа" вже є багато розпроданих. Замовляйте отже оставші тикети якнайкорше, то скорше відбудець ся розігравка.

За тикетами пишіть сейчас до:
"ROBOTCHYJ NAROD"
Box 3658, (St. V.) Winnipeg, Man.

оловік
усаєни-
яч, ні-
е ходи
іс і
ав і за
ро ло-
Боже,
про те
П.
АТІ
ли ми
хоті-
дорогу,
не спля
і швид-
дий, що
ліни. Є
і назва-
є се
І. Тому
аний то-
ти. Але
ував се-
о ся ме-
я кра
в това-
ері. По-
ходити
рати по
коліне-
ся на по-
річі і
кеним по-
ету до
а годий
в моїй
льнське
ний на
а, що сю
ий роз-
собі, що
заснув.
у, що є
ї тіла,
мий ба-
з якоїсь
обою в
вять ра-
цо одна
вісім чи
не про-
льє ді-
увала їй
нєсвідо-
опануви-
ци полав
з змаго-
тов був
нну, сон-
нараз...
и віджи-
казались
ого, без-
ближало
езбаром
міт; з по-
е злуда.
кий, зви-
бурі; але
едви на
ке се був
іт дале-
сунув ся
ся, як би
ка в по-
ближше,
в кімнаті
є дерево.
о цілми
духу.
дстанеть
корше за
и втрату
исли.
ез доброї
ав я ува-
слухував
робота то
е я був
к би ми
і. Але де
тала, а я,
оти і на-
вше, чим
изначити,
и щести,
и визна-
ха, але й
і. Нерво-
аваній мій
офоном
бусня я
о божеві-
е, що ро-
ни від А-
луть чи-
мився ся
и да як
виходить
в... жак,
де двай-
ий лину-
ур на са-
ав на нє

Пресовий фонд „Роб. Народ“

(Продовжене зі стр. 7-ої).
Гали гості. Всім жертводавцям щира дяка за датки, а молодим парам желаю многих щасливих літ в супружескiм життi.

Перша збірка \$6.10
Друга збірка 10.40

Разом 16.50
Висладо \$16.35, а 15цент. оплата грошей і листа.

Т. Грицинюк.

Pointe, Que.

В нашiй місцевостi наших людей не багато, але їм не забувають про свої робітничi справи. На Великдень зібралося нас гурток в т. Г. Головацького і при тій нагоді слідуючi товаришi зложили свої датки на фонд „Робочого Народ“.

По \$1.00: В. Косташук; Н. Тихонюк; Ф. Байдачок; І. Ткачук; В. Кушнір; В. Байдачок.
По 50 ц.: І. Марушак; М. Кушан.

По 25ц.: Г. Головацький; З. Фіа Головацька.
С. Портанка 20ц.

Разом \$7.70

Жертводавцям щира подяка.

Васил Байдачок і В. Косташук.

Pointe, Ont.

Хвалена Ред. „Р. Народ“!
Посилаю Вам \$10.00 на пресовий фонд „Роб. Народ“, котрі зібрані т. т. В. Воевідка і В. Головацький в неділю на Великдень у т. Е. Семчишиного.

В домі того товариша зібрано \$6.00, а відтак т. т. В. Воевідка і В. Головацький пішли по домах, де зібрано ще \$4.00.

Хоч були такі люди, що висміювали нас, що ми ходимо по домах і просимо за датками на нашу одну робітничу соціалістичну українську часопис „Роб. Народ“, котра стоїть за нами робітниками, але все ж таки й такі люди, що з охотою давали свої жертви. І не тільки наші Українці, але навіть були і Серби і Польки котрі жертвували свій грiш на пресовий фонд „Роб. Народ“.

Хоч вони передплачують свої часописи, як „Дзєнік Людови“ і другі. А все таки не жалували свого гроша на таку цiль.

Жі би їм скрізь подбали наші Українці про ту одну правду свою часопис, то та наша дорога часопис не була б тижденьком але дзєнік Редакції „Роб. Народ“ поміником. Отже прошу Хв. Р. помістити ті всі імена жертводавцiв в нашiй дорогiй часопис „Р. Н.“

По \$1.00: В. Воевідка; В. Головацький; І. Мудрак.

По 50ц.: Т. Милничук; Ю. Троїновський; І. Понадуїко; Ю. Шемєра; П. Понадуїко; А. Дохня; Н. Морські; М. Манік.

По 25ц.: Е. Семчишин; С. Милничук; В. Добрийхлоп; Я. Лазарук; Роза Лазарук; Марія Семчишин; З. Грунь; Ю. Тромба; І. Пристайко; Н. Турняк; С. Гурняк і Лєсьні.

Разом \$10.00

Жертводавцям складаємо щирю подяку.

Т. В. Воевідка.

КВАРТАЛЬНЕ СПRAВОЗДА-НЕ ВІДДІЛУ У.С.Д.П. В ТО-РОНТО, ОНТ., Ч. 52.

Дня 12 Цвітня с.р. відбув ся в нас бізнесовий мітінг, на котрім урядники відділу здали справозданє як слiдує:

Відділ відбув 7 бізнесових, 7 спеціальних, 4 пропагандові і 2 масові мітінги і оден відіт. Відсвятковано свято в пам'ять російської революції спільно з групою російських і українських соц. революціонерів і польських соц. відділом „Ротєга“, як також відділ взяв участь в трох вселюбов'янських мітінгах.

Відграно два представлення — „Бєсталанна“ і „Манігула“

За останні три місяці вписалось до відділу 44 члени. Загального доходу було:

\$165.02

а розходу \$83.75

Чистого доходу — \$81.27

В касі остало з 1916 р. \$97.62

Разом — \$178.89

Сек. П. Зажичий.

ПОШУКУЮ

т. Сема Гумєнного, котрий був з мною в полоні в Spirit Lake. Хтоби о ним знав, або він сам, хай зголосить ся на адресу:

Pawlo Werbicki

B. E. No. 1, Niagara Falls, Ont.

МИХАЙЛ РОМАНОВ—ЗВИЧАЙНИЙ ГОРОЖАНИН.

Братови бувшого російського царя Миколи, Михайлови Александровичеви, що то зрік ся враз з Миколою російського престолом, треба було на днях поїхати з Гатчини до Петрограду. Його приватний секретар звернув ся до Робітничої Ради з просьбою о особний поїзд або бодай особний вагон для брата бувшого царя. Робітнича Рада повідомила Михайла в сій справі такими словами:

„Горожанин Михайл Романов має стільки права на особні привілеї, особний поїзд або особний вагон, як всякий інший російський горожанин. Тому він може як і всі другі купити собі білет на залізничній станції. На його бажанє ми можемо запевнити йому безпечний перїзд“.

Михайл Александрович нічого не відповів на се письмо, лиш купив собі білет першої класи і їхав до Петрограду як кожний звичайний чоловік.

УКРАЇНСЬКІ ТЕАТРИ В ГАЛИЧИНІ.

Поводи починають появляти ся проблемі культурального сками області сїднїої Галичини в занятій російськими війни українські театри. В Тернополі заложено більший театр. Артисти, прибувши з російської України, мають добрий успіх. До театру радо загощують міщани, офіцери й жовніри. Також по менших містечках Поділля появило ся много українських театрів.

ЧЛЕНАМ ДРАМ. КРУЖКА ім. В. ВИННИЧЕНКА В ВІННІПЕГУ ПОДАЄ СЯ ДО ВІДОМА, ЩО МІСЯЧНІ ЗБОРИ КРУЖКА ВІДБУДУТЬ СЯ В СЛІДУЮЧУ НЕДІЛЮ, 6 ЦВІТНЯ, О 7 ГОД. ВЕЧЕРОМ В ЛЮКАЛІ КРУЖКА ПІД Ч. 873 МЕЙН-СТР.

ПРОСИТЬ СЯ ВСІХ ЧЛЕНІВ ЩОБИ НА ТИМ МІТІНГУ КО-НЕЧНО ЯВИЛИ СЯ.

МОЖЕТЕ КУПИТИ ДУЖЕ ТАНО ДОБРИЙ ЛОТ В BRENDENBURG, SASK.

Один російський товариш, що відїздить до Росії хоче сей час продати свій лот в Brendenburg, Sask., за дуже тану ціну. Цісло лота 3, блок 15, між Secon Ave. і Palmer St. Містечко перетинає Сі-пі-єрська залізнична дорога.

Хтоби бажав його купити нехай напише сейчас до „Робочого Народ“, бо згаданий товариш хоче відїхати якнайскорше.

Пішіть: Robotchyj Narod

Box 3658, Sta. B. Winnipeg, Man.

РІЧНИКИ „Р. Н.“ З 1916 Р.

можна замовляти в редакції „Р. Н.“, по ціні \$1.10 за примірник вже з поштовою пересилкою. Річники є не оправлені. На замовленє можемо також о правити і вислати два річники з 1915 і 1916 р. р. Ціна обидвох річників разом вноситься \$3.00 вже з поштовою пересилкою.

Адресуйте:

ROBOTCHYJ NAROD

Box 3658, Winnipeg, Man.

Замовлення з провінції сейчас

Вже і йшов здруку

Кому потрібна війна 10ц

Хитка механіка 15

Рай і поступ 40

Кайдашева сім'я 60

Страшні тайни монастирських мурів 60

Історія Кармелюка в 5 т. \$2.00

Укр. англ. словарець 2.00

Земля і чоловік 15

Куди ідеш Господи 50

Домашня кухня 45

Замовлення і гроші шліть на адресу:

UKRAINSKA ROBITNYCHA KNYHARNIA

796 1/2 Main St. Winnipeg.

ЧИТАЙТЕ!

В нас можете набути слiду-ючі книжки:

Кому потрібна війна 10ц

Хитка механіка 15

Рай і поступ 40

Кайдашева сім'я 60

Страшні тайни монастирських мурів 60

Історія Кармелюка в 5 т. \$2.00

Укр. англ. словарець 2.00

Земля і чоловік 15

Куди ідеш Господи 50

Домашня кухня 45

Замовлення і гроші шліть на адресу:

UKRAINSKA ROBITNYCHA KNYHARNIA

796 1/2 Main St. Winnipeg.

ЧИ ЧУЛИ ВИ?

Чи чули ви, люди добрі, що то за признаи, що приходять в гості до вас янісь „Гайдамами“? Та не ті Гайдамами, що по лісі ходять. Але ті „Гайдамами“, що правду говорять. Та не ті гайдамами, що бють і рубають, але ті „Гайдамами“, що за бідних бачуть.

От такі то „Гайдамаки“ будуть приходити до Вас, Товаришi і Товаришкi, регулярно і стало що тижня, коли приїдете цілорічну \$1.75 або піврічну 90ц. передплату на адресу:

HAUDAMAKA, 515 So. Broad St., Toronto, N. J.

ПОЗІР УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИКИ В ВІННІПЕГУ!

Затамтайте собі, що мітінги укр. соц. дем. відділу відбувають кожного віткрка о 8-ї години вечером в люкалі відділу під ч. 873 Мейн Стр.

Приходіть і вписуйте ся в члєни відділу та помагайте розвоєви своєю робітничою організацією.

ЧИ ГОСТИЛИ ВИ КОЛИ у М. ГАВРИСИЩИНА.

Коли ні, то загостіть на обід. НА 267 SELKIRK AVE. Winnipeg, Man.

КУПУЙТЕ ТИКЕТИ ДО РОЗІГРАВКИ В ДОХІД „РОБОЧОГО НАРОДА“!

Тикети до розігравки в дохід „Робочого Народ“ вже го-тові і можна їх купити в „Роб. Народі“. Ціна кожного тикета — 25 цент.

В розігравку йде кілька сот вартісних річий — декотрі по 25, 35 і 40 доларів.

На кожних п'ять тикетів, оден витрив.

Відділ нашої партії і інші робітничі організації повинні замовляти більшу кількість тикетів відразу.

Належитість за тикети належить слати з гори; можна посылати стемплями. На пересилку тикета на провінцію треба залучити стемпель за 3ц.

Спішіть з замовленнями на тикети чим скорше тикети будуть розпродані, тим скорше відбуде ся розігравка.

В місці — приходіть за тикетами до редакції „Р. Н.“ — 873 Мейн Стр., а з провінції пішіть до:

„Robotchyj Narod“

Box 3658, (Sta. B.) Winnipeg.

„УНР. НАР. КАСА ХОРИХ“ В ТРАНСОНТ, МАН.

Два своїм членам на видадок хороби запомогу по \$7.00 черед перших 12 тижнів і половину тої суми через других дванадцять тижнів вніє після 3 місяців членської принадлежності; виплачує посмертного \$300.00 після року членської принадлежності.

Жєнщини - члєннині дістають запомогу в часі пологової слабости.

Члєнска виладна вноситься лише 50ц. місячно.

Інформації і статуту можна дістати в люкалі „Читальні ім. Т. Шевченка“, де „У.Н.К.Х.“ відбуває свої мітінги кожного четверга вечером, або в секретаря:

S. Dubas

Box 208, Transcona, Man.

ПРОШУ НЕ ЗАБУТИ, ЩО УКРАЇНСЬКА РЕСТАВРАЦІЯ зістала перенєсена з 144 Logan ave. на 177 HENRY AVE.

Від Сі-Пі-Ар стайї 1 блок на полудне як також і те, що там можете дістати сьвіжкi і здорову їду прилагоджену на старокравий або тутешній спосіб. Ціни від 5 до 50 цент. Отворено від 6 год. рано до пізна вночі.

П. Малкович, власителька.

ХТО ХОЧЕ МАТИ гарно остриженє своє волосє, хай заїде до УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОГО ГОЛЯРНИ на низше подану адресу:

A. Semkowicz

619 Selkirk Ave. Winnipeg.

КУПУЙТЕ ТЕПЕР КНИЖКИ В „РОБ. НАРОД“.

Замовляйте сейчас: — Календар „Новий Сьвіт“ 30ц

„Загальний Календар“ 40ц

За землю і волю 25ц

Ковчє сьвіта 10ц

Наш Прометей 10ц

Червоий Кобзар, найкращі піснi і деклямації 10ц

Американський Робітник 10ц

Робітнича Читанка 15ц

Біблія капіталіста 10ц

Гори трупів і море крові та сліз 5ц

Золото і нуджа в Америці 5ц

Жінка і соціальне питанє 10ц

Соціалізм а Релігія 15ц

Важне питанє 5ц

Ходженє Бога по землі 35ц

В „Р.Н.“ можете дістати багато інших книжок, а також багато перелісних карток.

Адресуйте: ROBOTCHYJ NAROD

Box 3658 (Sta. B.) Winnipeg.

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ В ГАМІЛТОНІ.

має на складі багато книжок, яких в жадній іншій книгарні нема. Пішіть по списі і ціні книжок нашої книгарні, а ми Вам вишлемо даром. Тут лише деякі проголошуємо з наших книжок, а то:

Каміна Душа, повість з гуцульського життя з ілюстраціями написав Г. Хоткевич коштує 2.00

3 Ласки Родина, повість в 3 частах 2 томи, написав А. Чайковський сторін 528 1.50

Михайло Драгоманов, як політик написав Мих. Павлик 25

Про старі часи на Україні або коротка історія України, написав проф. Мих. Грушевський 40

Біль машини, оповідання написав В. Винниченко 10

Про лавої справ, Др. Коса 30

Житє і твори І. Франка 10

Русский Цар, нап. М. Горький 25

Дарвінізм 20

Добут 20

Незвичайні дива природи 10

Хто ми є? 30

Як жив український народ? 30

Причини генези політейзму і мотельїзму 20

Двонога 20

Дядько Ваня 20

Невольник 10

Любов, Л. Толстого 10

Збірка 30

Чому шкани церкви не мають 5

Два брати 15

Вірний Жид 10

Солдатський отче-наш 10

Кляса проти класи 5

Земля і чоловік 15

Кому потрібна війна 10

За землю і волю 25

Бог в революції 35

Сорокаті штани 25

Опов. про 40 робітників 20

Як пан собі бід шукав 15

Січовий сьпанянин 25

Сонник 40

Варвара Убрик 40

Іван Гус 150

Мужичья доля 10

Промови і деклямації 10

Казки про цигани 30

Під прапором свободи 30

Маємо календар на рік 1917. — „Новий Сьвіт Календар“, „Загальний Календар“, „Дніпро Календар“, „Укр. Родина“ і інші.

Замовлення присилайте на всякі книжки, а ми Вам вишлемо.

UKRAINSKA KNYHARNIA

14 Barton Street E. Hamilton, Ont.

Знаєте, хто найкраще стримє і голить?

Я. ШАСТАЛЬ

142 HIGGINS AVE.

Тільки раз спробуйте, а буде те завжди його костюмером.

ВСЕ ЧИТАЙТЕ І ШИРІТЬ ВИДАНА БІБЛОТЕКИ „НОВИЙ СЬВІТ“

Ковчє сьвіта 10ц

Наш Прометей 10ц

Червоий Кобзар, найкращі піснi і деклямації 10ц

Американський Робітник 10ц

Робітнича Читанка 15ц

Біблія капіталіста 10ц

Гори трупів і море крові та сліз 5ц

Золото і нуджа в Америці 5ц

Жінка і соціальне питанє 10ц

Соціалізм а Релігія 15ц

Важне питанє 5ц

Ходженє Бога по землі 35ц

Всі видані бібліотеки „Новий Сьвіт“ з додатком 1-шої збірки Червоий Кобзар і Календарем на 1917 рік в гарній оправі 2.25

Перелісні картки по 3ц

100 карток за 1.75

Пішіть по них на адресу: NOWYJ SWIT

Box 1051 Montreal, Que.

Хто прише 7 дол., дістане за 10 дол. книжок вже з поштовою пересилкою. Без грошей не вислаєся.

Книгарням книгарський рабат.

ЧИТАЙТЕ БО СЕ СПРАВЖНЯ НОВІСТЬ

Прегарно ілюстрований КАЛЕНДАР „НОВИЙ СЬВІТ“

На Рік 1917

Такого календаря як сей в українській мові